WASHINGTON

СВОБОДА — SVOBODA

УКРАЇНСЬКИЙ ЩОДЕННИК — UKRAINIAN DAILY

РІК LIX. Ч. 98. ДЖЕРЗІ СИТІ і НЮ ЙОРК. П'ЯТНИЦЯ, 27-го КВІТНЯ 1951. No. 98. JERSEY CITY and NEW YORK, FRIDAY, APRIL 27, 1951. VOL. LIX.

П'ЯТЬ ЦЕНТІВ в Злуч. Дер. Америки СІМ ЦЕНТІВ Закордоном Тел. „Свободи": BErgen 4-0807 4-0237 Тел. У. Н. Союзу: BErgen 4-1016 FIVE CENTS in the U. S. of America SEVEN CENTS Elsewhere

СТАБІЛІЗАЦІЯ ЦІН НА ФАРМЕРСЬКІ ПРОДУКТИ

Вашингтон, 25 квітня. — Президент Труман готовий з посланням до Конгресу в справі важливих змін в законі про оборонну продукцію, головно в справі знижки цін на фармерські продукти і в справі контролі комірного. Найважливіша зміна це свого роду стабілізація цін фармерських продуктів. Продукти мають бути оцінені на початку сезону, в якім вони появляються на торі, і це називатиметься „рівністю" („паріті"). Після того вже ціни не були б провірювані ані змінювані до нового сезону, отже цілий рік. Тому „рівність" буде рівнозначна з замороженням цін на один рік, а це причиниться до облегчення контролі цін у дрібному продажу.

Далеко точніша і ширша буде контроля комірного там, де нема стейтових законів. Це не вплине на зміну контролі комірного напр. у стейті Ню Йорк, де є стейтовий закон. Контроля досягне теж торговельні чинші. В парі з цим прийде дальше обмеження банкових кредитів, а теж і субсидії для імпорту кави. Важливі зміни прийдуть у будовах оборонних фабрик коштом федерального уряду там, де зайде потреба.

ДМИТРИК ВІДПЕКАВСЯ ВІД КОМУНІЗМУ

Вашингтон. — На переслуханні комісії неамериканських діянь палати репрезентантів складав зізнання 42-річний фільмовий директор з Голівуду, Едвард Дмитрик. Він признав, що комуністи втягнули його до співпраці в 1945 р., однаке його викинули за те, що він не послухав партійного наказу, щоб змінити деякі місця в мелодрамі „Корнеред", яка мала на меті вести пропаганду проти фашизму. Ці місця, як каже Дмитрик, не були „драматичні". Дмитрик був засуджений на рік тюрми за непослух Конгресові, відсидів шість місяців, а тепер згодився виявити все, що знає про комуністичні затії. Він сказав м.і., що в Голівуді брали участь в комуністичній праці 26 фільмових письменників і директорів, до яких належали п'ять з так званої „Голівудської Десятки". Комуністом був Бен Марґолін, адвокат-оборонець „Десятки". Він ще згадав імена Лі Пресмана, кол. адвоката К.І.О. і Г. Бриджеса.

ПОМЕР ТЕАТРАЛЬНИЙ РЕЖИСЕР, ЩО ПОСТАВИВ 420 П'ЄС

Ню Йорк. — Ал Вуд, який виставив на нюйоркських сценах при Бродвею такі п'єси, як „Ди ґрін гат", „Трайел оф Мері Дуґан", „Ди найт оф дженюарі сикстін", помер у віці 81 років. Він належав до таких режисерів, як Сем Гарис та Дейвид Беласко і був останнім зі старої ґвардії театральних продюсерів. За свого життя він поставив на сцені 420 театральних штук. Його часи слави припадали на десятиріччя до 1929 р., коли то прийшло до краху на біржі і почалася довгорічна фінансова криза в ЗДА. Його називали тоді „королем мелодрамів". — Вуд був народжений в Будапешті, на Угорщині, приїхав до Америки коли мав чотири місяці.

ПІДВИШКА ЦІН ГАЗЕТ

Ню Йорк. — На з'їзді Американського Товариства Видавців Газет, яке відбувається в готелю Валдорф Асторія, виголосив реферат віцепрезидент видавничої спілки щоденника „Ворлд Телеграм енд Сан" про труднощі підприємців з видаванням газет. „Газети це товар, який відрізняється від усіх інших тим, що інший товар дорожіє при закупні і тому легко можна піднести на нього ціну при продажі, а газети вважаються за свого роду прилюдну установу для обслуги публіки. Тому ціна газети мусить бути така, щоб її міг купити кожен. Одначе, коли видавець мусить піднести заплату робітникам, то тут газета не має привілею, бо загально звісно, що газетярські робітники належать до найвище платних". Звісне теж, що матеріяли для видавання газет дорожіють і їх муситься закупити, коли газета має вийти". Для видавців нема іншої ради, як підвищити ціну газети або постійну передплату на неї".

43 ОСІБ ЗГИНУЛО ПРИ ЗУДАРІ ЛІТАКІВ

Кій Вест на Флориді. — Великий повітряний перевозовий літак, власність летунського підприємства з острова Куби, зударився з малим літаком воєнної фльоти недалеко берега, а внаслідок цього оба літаки розбилися і попадали в воду, глибини 20 стіп. Морський літак віз чотири особи з залоги, а транспортний літак мав 34 подорожних і п'ять членів залоги. Всі вони погинули. Катастрофа сталася чверть години перед полуднем, а її мали нагоду бачити сотні людей, які купалися на морськім березі. Перевозовий літак щойно пустився був у дорогу на Кубу, а морський літак, як заявляє департамент оборони у Вашингтоні, був на звичайних вправах для роблення помірів. Досі видобуто 19 трупів з затоплених літаків.

МАСОВИЙ ВИРІБ ЧУДОЛІКУ НА РЕВМАТИЗМ

Кембридж, Масс. — Група хеміків з університету Гарвард винайшла синтетичну речовину, яка дає підставу до першої продукції чудоліку, званого „кортизон"; дальше до виробу складника „Ф", статтевих гормонів і багато інших ліків. Цю речовину можна виробляти з хемічного середника, званого „ортолюїдін", який находиться в вугільній смолі. Провідником цього відкриття є д-р Роберт Вурнс Вудвард. Красва Академія Наук у Вашингтоні твердить, що цей осяг є „одним з найбільших в історії хемії" і „має неоцінену вартість" для мільйонів осіб, що терплять від ревматичного артрітісу, ревматичної гарячки, попечень, різних недуг, які спричинюють сліпоту очей і від інших хронічних недуг. Відкриття стане в майбутності великим добродійством людства взагалі. Треба ще кількох дальших кроків, які можна буде зробити ще цього літа, щоб вкінці вигострити життєдайний кортизон. Досі його видобували в малих кількостях з жовчу зарізаних звірят.

В АМЕРИЦІ

● **Сенатська комісія для просліджування злочинців** продовжуватиме свою працю до 1 вересня за окремою ухвалою сенату. Її очолюватиме Герберт О'Коннор, на місце сен. Естеса Кіфорвера.

● **Закидає шпигунство комуністові** Дру Пірзонові, сен. Джозеф МекКарті. Він сказав у сенаті, що уряд має повно доказів на його закид. Два місяці тому Пірсон побився з сенатором в уборнії.

● **Першого негра як студента медицини прийняв** університет Норт Каролайна в Чепел Гілл. Ім'я студента: Едвард О. Діґс. Університет існує від 162 років.

● **Хочуть законно заборонити „напивне"** („тип") при обслузі в ресторанах у стейті Ілиной. Це мав би бути один зі способів стабілізації цін.

● **Безплатне лікування для прокажених** запевнено законопроєктом, який уже перейшов конґресову комісію. Прокажені трапляються ще на Гаваях і інших островах Пацифіку.

Америка заповідає можливість бомбардування баз в Манджурії

Лейк Сoксес, 26. квітня. — Уряд Злучених Держав поінформував країни, війська яких борються проти комуністичної агресії в Кореї, що на випадок, коли б комуно-китайська авіяція почала масову інтервенцію на фронті в боях проти аліянтських військ, американська далекосхідня авіяція почне бомбардувати комуно-китайські бази в Манджурії. Американський представник в Об'єднаних Націях заявив, що такі напрямні американської політики і стратегії були виразно з'ясовані безпосередньо заінтересованим в корейській війні 13 країнам і жадна з них не видвигнула будь-яких застережень. Інший зі західних представників заявив, що під цим оглядом не підписано жадного формального договору, але й він вважає, що жадна зі згаданих 13 держав не матиме будь-яких застережень проти такої акції, якщо аліянтське командування на Далекому Сході буде до неї змушене повітряними атаками ворога. Злучені Держави теж вважають, що у випадку необхідности бомбардування манджурських баз, ген. Ріджвей, аліянтський головний командант на Далекому Сході, не потребуватиме на це окремого дозволу Об'єднаних Націй, бо такий дозвіл дає йому вже обов'язуюча резолюція щодо привернення миру і безпеки в Кореї. Проте, представник Злучених Держав заявив виразно, що Америка все ще надіється, що без такої крайности можна буде обійтися, та що на неї вона рішиться тільки тоді, як буде до того змушена ворожими повітряними атаками. Бомбардування манджурських баз було одною з головних рекомендацій ген. Мек Артура, з якою не погоджувалися політичні кола, покликуючись на існуючий минуло-річний китайсько-совєтський договір — взаємної допомоги, що в такому випадку міг би автоматично увійти в силу, що означало б нову світову війну.



КОМАНДАНТ АМЕРИКАНСЬКИХ ПОВІТРЯНИХ ЗБРОЙНИХ СИЛ на Далекому Сході, ген. Джордж Е. Стрейтмеєр, інформує асистента секретаря Армії, Ірла Д. Джонсона, в своїй головній квартирі в Токіо, про силу аліянтської авіяції на Далекому Сході та про її спроможність справитись „з кожним завданням", яке б було доручене.

ГАНЕБНИЙ ВИСТУП СОВЄТСЬКОГО ПРЕДСТАВНИКА НА КОНФЕРЕНЦІЇ В ПАРИЖІ

Париж, 26 квітня. Конференція заступників міністрів закордонних справ, які вже від двох місяців намарно намагаються приготовити порядок нарад для евентуальної конференції Ради міністрів чотирьох великодержав, була вчора свідком найбільш ганебного, простацького виступу, який колинебудь занотовано з історії міжнародної дипломатії. Спромігся на нього, як звичайно, совєтський представник Андрей Громико, що вуличними словами почав лаяти своїх західних співрозмовників, а як ті звернули йому увагу, щоб рахувався зі словами, Громико погрозив, щоб радше вони замовкли, якщо не бажають почути „ще більше неприємних слів". Попавши у фурію, Громико називав Винстона Чорчила „злочинцем", а британського представника на конференції, Ернеста Дейвіса, „канібалом" та „канібальським дорадником" Чорчила. Щоб закінчити хвилю брудної лайки большевицького „дипломата", французький представник А. Пароді, на прохання Дейвіса, перервав дальші наради. Розставивши по кутах західних дипломатів і державних мужів, Громико виправдав тоді „англо-американських агресорів" в Кореї, заявляючи, що як вони продовжуватимуть там свою „інтервенцію", то в Кореї готово не стати місця для білих хрестів над могилами їх жертв. Французького представника, А. Пароді, що проводив нарадами, Громико назвав неграмотним, як той намагався здержати хвилю брудної лайки виведеного з рівноваги большевика. В дипломатичних колах вважають, що вчорашній ганебний виступ Громика може остаточно закінчити західні зусилля дійти до будь-якого компромісового порозуміння щодо евентуальної зустрічі чотирьох міністрів закордонних справ.

ВИКЛЮЧЕННЯ РОСІЇ З ОБ'ЄДНАНИХ НАЦІЙ НЕБЕЗПЕЧНЕ ДЛЯ МИРУ

Вашинґтон, 25 квітня.—Амбасадор Ворен Остин, голова делегації Злучених Держав в Об'єднаних Націях, заявив перед палатною комісією приділів, що „виключення Совєтського Союзу з Об'єднаних Націй може принести нещастя для змагань до встановлення універсального миру". Остин домагається від Злучених Держав в передбаченні в бюджеті суми $26,712,181 на утримання О.Н. і їх спеціяльних комісій. На думку Остина „Совєтський Союз зробив більше добра ніж лиха своєю участю в нарадах О.Н., нападаючи на незалежні вільні країни. Тому не було б корисне для світу виключати Совєти з О.Н." — „Це перший раз в історії світу можна слідити брехні й пропаганду ненависти, яку ведуть Совєти проти кожної незалежної країни, а це тримає цілий світ на сторожі" твердив Остин. Він виявив, що теперішнє положення в О.Н. є далеко краще ніж колинебудь давніше. Тепер вільні народи світу об'єднуються і заключають солідарність. „Це єдина установа, яка ще може недопустити до нещастя на цілий світ" — пригадав Остин.

КОМУНІСТИ ОПАНОВУЮТЬ ҐВАТЕМАЛЮ

Вашингтон. — Амбасадор Ричард С. Патерсон заявив, що комуністи втиснулися в уряд країни і урядові політичні партії в республіці Ґватемалі до таких розмірів, що вони добилися впливу на діяльність уряду. Патерсон був давніше амбасадором до Юґославії і Ґватемалі, а тепер призначений до Швайцарії. Зазначив відносини у згаданих країнах. Він давав кріз радіо відповіді на інтерв'ю коментатора, з'ясовуючи комуністичну небезпеку. Про Юґославію він сказав, що вона вже визволилася з-під совєтської неволі і становить тепер силу в політичних рахунках Західних країн.

ЗАПОВІДАЄТЬСЯ МАСОВА УКРАЇНСЬКА УЧАСТЬ — В ПАРАДІ ЛЬОЯЛЬНОСТИ

ГЕН. МЕК АРТУР ОЧОЛЮВАТИМЕ ПАРАДУ. — ВСТАНОВЛЕНО ПОРЯДОК УКРАЇНСЬКОГО ПОХОДУ

Ню Йорк, 26. квітня. — Цьогорічна участь українців в традиційній Параді Льояльности, що відбудеться в найближчу суботу, 28-го квітня по 5-тій евеню в Ню Йорку і в противагу п'ятиколонним комуністичним демонстраціям з нагоди 1-го травня, — заповідається ще більш масовою, як в минулих роках. Параду Льояльности, організовану ветеранами закордонних воєн, в цьому році очолюватиме ген. Доґлес Мек Артур і кардинал Спелман та цілий ряд інших визначних достойників. Парада має початися в год. 1-ній після полудня по 5-тій евені від 92 до 62-гої вулиці. На 67-мій вулиці буде споруджена трибуна, з якої відбиратимуть параду. Маршалом української групи, що має зібратися до год. 2-гої після полудня на 92-гій вулиці на схід від Парк евеню, буде від ветеранів Володимир Бакай. Вся українська група буде поділена на шість відділів і йтиме в такому порядку:

1-ий відділ: Володимир Бакай а за ним: Український Конґресовий Комітет, оркестра, прапори, Українсько - Американські Ветерани, Українські Ветерани, Матері Золотої Зірки, Т-во Родичів, Український Червоний Хрест, Український Золотий Хрест:

2-гий відділ: (очолюватиме адв. Микола Гаврилко): Об'єднаний Комітет Українських Організацій, оркестра, прапори, Т-во Дністер, Братство св. Володимира, Відділи Союзу Українок, Запорожська Січ, Т-во Т. Шевченка, Т-во Золота Липа, Т-во Просвіта, Т-во Жидачів, Т-во Зоря, Тво Негайної Помочі, Організація Оборони Лемківщини;

3-тий відділ: Парафіяльні організації св. Юра, прапори, голови організацій, Католицькі Воєнні Ветерани при церкві св. Юра, церковний хор, Братство св. Юра, діти парафіяльної школи, хлоп'ячий Скавт, парафіяни, Т-во Бібрка, Братство св. Миколая (від. 5 УНС), Т-во Єдність, Т-во св. Михайла;

4-тий відділ: — Організації Бруклина: Центральний Комітет, прапори, 200 відділ УНС, Чорноморська Січ з Джерзі Сити, Організації з Квінс, Ор-

(Закінчення на стор. 6-ій)

ВОРОГ КИДАЄ НОВІ РЕЗЕРВИ ДО ВЕЛИКОГО НАСТУПУ В КОРЕЇ

АЛІЯНТИ ПРОДОВЖУЮТЬ ВІДСТУП В НАПРЯМКУ НА СЕУЛ. — ПРОТИНАСТУП СПОВІЛЬНЮЄ ПОХІД ВОРОГА НА ІНШИХ СЕКТОРАХ.

Токіо, 26. квітня. — Комуністичний агресор в Кореї, продовжуючи свій великий весняний наступ на около 100-мильову західному і центральному фронті, почав кидати дальше до бою нові великі підкріплення, як аліянтські війська відступають дальше в напрямку на Сеул на завчасу приготовані нові оборонні позиції на південь від 38-мої паралелі. Найбільший напір ворога стверджується на західному секторі фронту. Восьма Армія повідомила про перехід у ворожі руки міста Мунсан, 21 миль на північ від Сеул. Натомість на центральному і східному секторах фронту аліянтські війська почали цілий ряд протинаступів, частинно здержуючи і частинно сповільнюючи дальший ворожий похід. В центральній Кореї барабанним вогнем аліянтської артилерії здержано ворожий похід у відданенні чотирьох миль на північ від головного шляху Чунчон-Сеул. Аліянтські бронетанкові відділи вміжчасі пробивалися глибоко у ворожі лінії, деформуючи їх та викликуючи замішання. На східному секторі аліянти бравурним протинаступом знову здобули місто Інджон, на північ від 38-мої паралелі, що його втратили минулого вівтірка. Хоча аліянтський відступ на західному фронті продовжується і ворог вводить в бій все нові і нові сили, командант Восьмої Армії, ген. Ван Фліт, висловив „непохитну певність щодо кінцевої перемоги" аліянтів. В окремому посланні до аліянтських вояків три дні після того, як ворог почав свій сподіваний наступ, ген. Ван Фліт стверджує, що досі аліянти виявили абсолютну перевагу над ворогом під кожним оглядом, за виїмком чисельности. Проте, ворожа чисельна перевага — вчора знову зменшилася величезними втратами ворога. За три дні боїв, до вівтірка ввечорі, ворог втратив около 23,000 вояків, і ці втрати збільшуються кожної години сотнями і тисячами нових. Вчора тільки від налетів аліянтської авіяції, ворог втратив 2,125 вояків, тоді як аліянтські втрати є відносно дуже малі. Найсильніший ворожий напір спостерігається на західному фронті на схід від ріки Імджін і там аліянти продовжують свій „обмежений відступ". В багатьох випадках аліянтський відступ відбувається без контакту з ворогом. Майже на всіх секторах фронту стверджується приявність свіжих ворожих дивізій. На цілому фронті, за виїмком східного сектора, аліянтські війська вже відступили пересічно 20 миль і є тепер на південь від 38-мої паралелі. Найбільш активну участь в боях бере аліянтська авіяція, засипаючи градом бомб ворожі лінії на фронті та знищуючи вороже постачання в запіллі.

ГЕН. ВАН ФЛІТ ПЕВНИЙ АЛІЯНТСЬКОЇ ПЕРЕМОГИ

Корея, 26 квітня. Командант Восьмої Армії на фронті в Кореї, ген. Джеймс А. Ван Фліт, в своєму першому зверненні до командуваних ним вояків і рівночасно в своєму першому публичному виступі три дні після того, як почалася — по його словам — „третя рунда безпощадної, неспровокованої комуністичної агресії", висловив „непохитну віру в кінцеву перемогу". аліянтів. Ген. Ван Фліт в своєму посланні високо оцінює мужність і героїзм аліянтських вояків та заявляє, що „настав час, коли всі люди вільного світу мусять кріпити свої душі до розпачливої, завзятої і безкомпромісової боротьби проти збройної комуністичної агресії".

КОМУНІСТИЧНА МАСАКРА „ВОРОГІВ НАРОДУ" В КИТАЮ

Гонг Конг, 26 квітня. Комуно-китайські радіостанції тепер майже кожного дня передають звідомлення з „народних судів", під час яких сотні і тисячі підозрілих у ворожому наставленні до комуністичного режиму ставляються перед зібраною на швидко вуличну товпу і кажеться судити. Процедура такого „суду" обмежується тільки до промови комуністичного агітатора і той товпа кричить „Каї Са! Каї Са!"—розстріляти! розстріляти! — і їх стріляють. Вчора передано зразок такого „суду" над 23 „ворогами народу" в Кантоні. Комуністичний агітатор ще не скінчив своєї промови, називаючи підсудних „виродками", „шпигунами", „контреволюціонерами" і тим подібними епітетами, не даючи ним ні на це жадних доказів, як товпа вже ревіла „Каї Са!", рівночасно зі заклинанням, щоб підсудних бити, плювати на них. Жертвою таких „народних судів" впали вже десятки тисяч переважно Богу духа винних людей в Кантоні, Ціндзіні, Нанкіні, Ганкові, Чункінгу та майже по всіх інших містах і місцевостях. У вчорашньому „народному суді" в Кантоні мало брати участь около 10,000 осіб.

ПРОПАВ ПРЕДСТАВНИК А.П. В ПРАЗІ

Прага, 26. квітня. — В цій комуно-чеській столиці нагло зник шеф місцевого представництва агенства Асошіейтед Пресс, В. М. Оатіс. Місцева американська амбасада, побоюючись, що він був схоплений таємною комуністичною поліцією, звернулася до комуністичного уряду, домагаючись негайного прослідження справи. При цій нагоді пригадується, що починаючи від трьох тижнів, почали таємничо зникати чеські урядовці представництва АП і ніхто не міг вияснити, що з ними сталося і де вони поділися, бо вони зникали цілком безслідно. В той спосіб пропало чотирьох урядників. Оатіса востаннє бачили минулого понеділка, як він вибирався на відвідини шефа закордонної преси в чеському міністерстві інформації. Відтоді ввесь слід за ним пропав і ніхто не може нічого сказати про те, що з ним могло статися. Пригадується тільки факт, що на один день перед своїм зникненням, Оатіс висловив в амбасаді побоювання, що за ним день і ніч слідять таємні агенти.

В СВІТІ

● **Ген. Айзенгавер, аліянтський** головний командант в Европі, що відбуває тепер інспекційну поїздку по Італії та приглядався маневрам італійських військ в Альпах, ствердив велику боєздатність нової італійської армії.

● **Південно-корейський уряд** рішив звернутися до Злучених Держав з проханням, щоб вони допомогли йому озброїти 10 дивізій новобранців.

● **Еспанський уряд відкинув американську ноту** з проханням дозволити на дальший побут і працю в Еспанії для кореспондента Н. И. Таймсу, С. П. Бревера.

● **Уряд Ізраїля рішив виправдатися** за бомбардування баз в Сирії, що грозило вибухом нового ізраїльсько - арабського воєнного конфлікту.

● **Португальський парлямент,** всупереч постановам конституції, рішив ще відложити на деякий час іменування наступника померлого недавно Кармони на посту президента країни.

СВОБОДА SVOBODA
Український щоденник UKRAINIAN DAILY

FOUNDED 1893

Ukrainian newspaper published daily except Sunday, and holidays by the Ukrainian National Association, Inc. at 81-83 Grand Street, Jersey City 3, N. J.

Entered as Second Class Mail Matter at the Post Office of Jersey City, N.J. on March 30, 1911 under the Act of March 8, 1879.

Accepted for mailing at special rate of postage provided for Section 1130 of Act of October 3, 1917 authorized July 31, 1918.

ПЕРЕДПЛАТА:		SUBSCRIPTION RATES:	
На рік	$10.00	One year	$10.00
На пів року	$ 5.25	Six months	$ 5.25
На три місяці	$ 2.75	Three months	$ 2.75
В Джерзі Ситі і закордоном:		Foreign and Jersey City Rates:	
На рік	$12.00	One year	$12.00
На пів року	$ 6.50	Six months	$ 6.50
На три місяці	$ 3.50	Three months	$ 3.50
Число з понеділка (з англійською частиною):		Monday's issue (the Ukrainian Weekly, English language supplement):	
На рік	$ 3.00	One year	$ 3.00
На пів року	$2.00	Six months	$ 2.00

Кожна зміна адреси коштує 10 центів.

За оголошення редакція не відповідає.

Адреса: "SVOBODA", P. O. Box 346, JERSEY CITY 3, N. J.

ЧЕРГА НА РОЗВАЖНІСТЬ

З днем 3-го травня почнуться у Сенаті допити в справі звільнення президентом Труманом генерала МекАртура. Допити вестиме спільно дві Сенатські комісії: Збройних сил і Закордонних справ. Допитами проводитиме сенатор Ричард Б. Россел, демократ з Джорджії. На перший вогонь піде ген. Мек Артур, а по нім зізнаватимуть найвищі військові знавці, включно з ген. Маршалом, секретарем оборони.

Як ставитись до тих допитів?

Здається, що було б добре піти в цій справі за порадою газети „Ню Ворлд Телеграм", яка — хоча республіканського напрямку і дуже прихильна до ген. Мек Артура — дораджує забути на хвилину про конфлікт, який повстав між през. Труманом і ген. Мек Артуром та думати про те, що країна у війні та що треба шукати виходу з поганої воєнної ситуації. „Тепер не пора на гістерію, очорнювання та взаємні обвинувачення", пише цей часопис, підкреслюючи, що тут не йдеться про виборчу кампанію, але про справи, які є життєвими для усього американського народу.

До цього можна б додати, що справи ті є сьогодні життєвими не тільки для Америки, але й для цілого світу. Тому саме годі підходити до їх розв'язки з „демократичного" чи „республіканського" боку, з прихильности до през. Трумана, чи до ген. Мек Артура, бо це світові проблеми, а не тільки домашні. Тому підхід до них з точки зору хто прийде до влади в 1952 році в Конгресі й хто тоді засяде у Білому Домі — демократ чи республіканець — був би трагедією для Америки і усього світу. Не зважаючи на всю критику поведінки Трумана з Мек Артуром, навіть республіканці признають, що він зі свого боку виявив усе можливе, щоб не пошкодити американському народові повитати генерала як великого американця, ***патріота і героя. Знову ж ген. Мек Артур веде себе*** весь час гідно й достойно, не виявляючи ніде особистого огірчення до президента Трумана ні не нарікаючи на ніяку особисту кривду. У своїй промові, виголошеній у Конгресі, він прохав звертати увагу на проблему, а не на особистості.

Щодо розв'язки цеї проблеми нема — правду кажучи — ясности і певности ані в демократів, ані в республіканців. Немає їх теж в Трумана, ані в Мек Артура, ані в дипломатів, ані у військових. Допити, які почнуться у Сенаті на другий тиждень, можуть багато дечого вияснити, якщо будуть виеліміновані з них партійні й особисті порахунки. Мало буде користи з цього, як дізнаємось, хто в цьому чи в другому випадку завинив, зате важливіше довідатись, що далі робити, щоб перемогти ворожу аґресію.

З приходом весни знову заговорено про можливість війни. Навіть пригадується, що якраз у квітні почалася Американська Революційна Війна, а далі Громадянська Війна, як теж Мексиканська й Еспанська; у квітні 1917 р. рішились Злучені Держави на участь у Першій світовій війні. Пригадується це під враженням підготовки Москви й Пейпінґу до нового наступу в Кореї. Ще квітень не скінчився, а здогадна офензива стала дійсністю. Чи ця офензива дасться включити в рямці „обмеженої війни", за яку пішов спір між през. Труманом і ген. Мек Артуром, покищо не знати. Говоротимуть про це в Сенаті найкращі військові знавці, а сказане там заважить цілком певно дуже серіозно на дальцій політиці й стратегії Америки.

„ДОКТРИНА ВОЛІ"

„Мир може бути здобутий" — такий є наголовок книжки, написаної Павлом Гофманом, колишнім директором Кооперації Економічної Адміністрації, яка переводить у життя Плян Маршала. Книжка має на меті агітацію за мир, одначе не за вижидання миру, а за активу працю й боротьбу за мир. Головним засобом для здобуття миру вважає Гофман Четверту Точку з інавгураційної промови през. Трумана. З цього приходить до заключення, що загарблювання країн комуністами має в першу чергу підклад у низькому рівні життя населення тих країн. Тому воно дало себе заманити в комуністичні пута фальшивими гаслами визволення їх з економічної неволі.

Знаючи з досвіду економічне положення світу, а в першу чергу Европи, Гофман вірить, що можна піти офензивою проти війни, якщо Америка переведе ідеологічну — нестріляну війну і якщо Західні країни допоможуть Злученим Державам у прокладенні економічних основ для знівечення комуністичної пропаганди. З таких мотивів написана книжка виглядає радше на пригадку ніж вияснення засад. Автор присвячує не багато місця на спростування наклепів на капіталізм, демократію чи навіть на „реакцію", як пишуть комуністи. Його центральною думкою є „Доктрина Волі", над якою він глибше розводиться в кінцевих уступах книжки.

На прикладі Европи він доказує, як то населення різних країн визволилося природними способами від умової неволі, яку завела комуністична агітація. Визволення — як твердить Гофман — перевела Адміністрації Економічної Кооперації технічною допомогою без якоїсь фінансової відплати. Плян Маршала це один з великих експериментів у світовій політиці, яким велика нація, не пробуючи вмішуватися у внутрішні справи менших та ослаблених націй, не тільки не обмежила їх свобод, але навпаки, ще їх збільшила й утривалила.

Випробувавши такі засоби в Европі, треба нам тепер перенести таке діяння до Азії, каже автор. Тільки, коли ми в Европі зосередили нашу увагу на турбіни і трактори, то в Азії треба звернути увагу в першу чергу на лікування людей, защеплювання їх проти пошестей, а дальше постачати їм навози на піднесення плодючости землі. Політична система в Азії осталася б та сама, що існує тепер, бо демократія має ділом доказати, що переводить у практику те, що проповідує у теорії. У Франції діяльність американської Адміністрації Економічної Кооперації призвела до повного послаблення комунізму і тепер прийшов час, коли ця країна стає поруч Злучених Держав на оборону світу. На такім досвіді треба оперти практичну пропаганду в Азії і інших відсталих країнах. Досі можна сформулювати в якихось певних засадах, які разом становили б Доктрину Вільного Світа — міркує Гофман.

У ній треба б з'ясувати ідеали і осяги вільних людей на цілому земному глобі. Треба вважати на осяги в ділянці релігійній, тобто в праві людини до свобідного богопочитання, до шанування кожної людини особисто і до шукання братерства серед людей. Дальше на осяги в ділянці політичній, тобто в виборній системі організування уряду, і в загальнім признанні громадянських вольностей, якими втішається Західній Світ. В економічній ділянці треба виказати діяння капіталізму для добра людини, як це можна завважати в Америці, де панує система приватної власности, одначе з використанням її для добробуту загалу. Кінцева ділянка цієї доктрини це суспільна ділянка, в якій найбільшу вагу треба класти на значення рівности людей під кожним оглядом, як економічним, виховним, освітнім, з такими здобутками, як суспільне забезпечення, система шпитальної допомоги, діяння Червоного Хреста і т. п. При такій системі прийде до панування гуманізму, а це веде до підшукування прилюдних і приватних способів, які поступово доведуть до зрівняння й поширення нагоди для кожної людини.

Такі засади пригадує Гофман у своїм творі в різний спосіб. Раз наводить він виїмки з промов різних діячів, іншим разом він подає правила різних організацій, які займаються поширенням добродійности і в такий спосіб він наперед приготовляє читача до відчуття потреб „Доктрини Волі". Самої доктрини він не зібрав у якісь правила, очевидно в переконанні, що наперед треба вказати читачам на її благородне діяння, а щойно опісля на її дефініцію.

П. Василенко

Большевицька препарація клясиків літератури

2. Препарація і фальсифікація творчости Лесі Українки

Образ великої поетки українського народу Лесі Українки большевицькі критики намагаються по-своєму препарувати, старанно затираючи національні моменти, відкидаючи всім відомі факти зв'язку творчости Лесі Українки з західньо-европейською літературою, нав'язуючи нашій поетці неіснуючі впливи російської літератури, цілком замовчуючи деякі твори Лесі Українки і натомість фальшиво і тенденційно інтерпретуючи інші твори. Ще в монографії Л. Підгайного про Лесю Українку (Київ, 1941 р.) багато можна знайти фальшивих тлумачень таких творів як „В дому роботи, в країні неволі", „Бояриня" та інших. Але їхня фальш така очевидна, що не варто про це говорити. Досить тільки для прикладу згадати, що Підгайний вважає, що Леся Українка в „Боярині" „викриває українських націоналістів, які пропагували відрив України від Москви". У всякого, хто читав „Бояриню" Лесі Українки, це парадоксальне твердження Підгайного викличе тільки сміх, бо в ніодному творі Леся Українка не виявила так ясно, так виразисто свого антимосковського ставлення, своєї неприхованої ворожнечі проти Москви, як у „Боярині". Проте Л. Підгайний цілком слушно відзначав антисамодержавницький характер поезії Лесі Українки з західньоевропейською літературою. Про вплив на Лесю Українку Гайне, Ібсена, Гауптмана, Метерлінка, Альфреда де Мюссе писав і А. Гозенпуд 1946 року у своїй вступній статті до вибраних творів Лесі Українки. Про вплив Гайне на творчість Лесі Українки була вміщена велика стаття в журналі „Вітчизна" за 1946 рік. В 1945 році проф. А. Шамрай ще міг надрукувати статтю на тему „Леся Українка і англійська література", в якій він доводив вплив Шеллі на Лесю Українку. І в цих статтях совєтська критика до 1947 року не помічала ніяких „помилок". Так було до 1947 року, до часу виступу А. Жданова про російські журнали „Звезду" і „Ленінград". Виступаючи проти „схиляння перед буржуазною культурою", Жданов писав: „Звичано, наша література, яка відображає лад вищий, ніж будь-який буржуазно - демократичний лад, культуру в багато разів вищу, ніж буржуазна культура, має право на те, щоб навчати інших нової загальнолюдської моралі. Де ви знайдете такий народ і таку країну, як у нас?". Хоч ці слова Жданова не мають абсолютно ніякого відношення до історії української літератури, і зокрема до творчости Лесі Українки, проте критик Л. Серпілін після статті Жданова гостро виступив проти Шамрая і Гозенпупа за їх обґрунтовані наукові висновки про впливи західньоевропейських письменників а творчісти Лесі Українки. Плазуючи перед Ждановим, Серпілін високо підносив „благотворний вплив передової російської культури на українську культуру" і гостро виступає проти „запеклих ворогів українського народу", які „намагалися довести" „близькість української культури і літератури до буржуазної культури Західньої Европи". Серпілін страшенно обурюється, що проф. Шамрай „вважає можливим писати про глибоку спорідненість творчого обличчя Шеллі і Лесі Українки". Звичайно, ніяких фактів, ніяких арґументів Серпілін не має, щоб довести правдивість своєї думки і помилковість тверджень Шамрая і Гозенпуда. Єдиний арґумент — це... доповідь Жданова про „Звезду" і „Ленінград". І тому не диво, що Серпілін в 1945 році не помітив у Шамрая ніяких помилок, а помітив їх тільки через два роки, себто після довповіді Жданова. А коли б Жданов виголосив свою доповідь у 1945 році, то напевне Серпілін помітив би Шамраєві „помилки" теж у 1945 році. А коли б Жданов ніколи не виголошував своєї доповіді про „Звезду", то, звичайно, Серпілін ніколи не помітив би ніяких „гріхів" у статті проф. Шамрая. Така „логіка" „наукового" літературознавства в умовах большевицького панування. Жданов говорив у своїй доповіді про совєтську літературу, „яка відображає лад вищий", але Серпілін в своєму льокайському засліпленні іде далі: він заперечує всім відомі західньоевропейські впливи на Пушкіна (Шекспір, Корнель, Расін), і тим самим очевидно вважає, що й за часів Пушкіна царська Росія, Росія Миколи І, мала також „лад вищий", ніж „будь-який буржуазно - демократичний лад". І після такої „логіки" не дивно, що слова Жданова: „наша література, яка відображає лад вищий" — стали розуміти значно ширше, ніж їх розумів сам автор. Слова „наша література" стали розуміти як взагалі вся російська література всіх часів. Якщо ж російська література всіх часів відображає „лад вищий" то виходить що в усі часи російської історії в Росії панував „лад вищий", ніж у Західній Европі. Тому не дивно, що в останні часи большевики так вихваляють Івана Грозного, Петра І. та інших катів-царів. Урапатріотичний дух сучасного московського націоналізму позначається і на виданнях клясиків літератури. У вступній статті А. Гозенпуда до „Вибраних творів" Лесі Українки 1948 року вже ніодним словом не згадується про якісь західньоевропейські впливи на творчість української поетки. Фальсифікуючи дійсність, Гозенпуд після критики Серпіліна не тільки замовчує будь-який зв'язок Лесі Українки з світовою літературою, але й брехливо, викривлюючи дійсність, пише, що Леся Українка ще в дитячі роки полюбила твори Пушкіна, Лермонтова..., Некрасова і при цьому ні одним словом не згадує навіть Гайне, Гюго, Міцкевича та інших дійсно улюблених авторів, яких Леся Українка перекладала в дитячі роки. Закінчуючи свою статтю, Гозенпуд пише: „Леся Українка — гідний спадкоємець Шевченка, традицій російської революційно - демократичної літератури". Про Лесю Українку як европеїзатора української літератури не сказано ні слова. Ще гірше спотворення творчости Лесі Українки маємо в статті А. Дейча до І тому творів Лесі Українки в російському перекладі (Москва 1950). Дейч вбачає „благотворное влияние передовой русской литератури" там, де його ніколи не було і навіть не могло бути. Дейч вважає, що раннє оповідання Лесі Українки „Така її доля" (1889) написано в манері нарисів Гліба Успенського, не знаючи того, що ще 20 років тому доведено, що цей твір написаний під впливом оповідання Г. Барвінок „П'яниця".

За Дейчом виходить, що Леся Українка не зазнала ніякого впливу західньо-европейської літератури, бо в ліриці вона „орієнтувалася на поезію Пушкіна, Лермонтова, Некрасова, Шевченка, Франка", а в драматургії на... Пушкіна. Дейч вбачає вплив Горьковського „Буверестника" на поезію Лесі Українки „У чорную хмару зібралася туга моя", на поезію, яка написана раніше, ніж „Буверестник". Так за волосся притягають „благотворние влияния передовой русской литератури" на творчість Лесі Українки. Не згадавши ні словом про органічний зв'язок творчости української поетки з західньоевропейською літературою, Дейч пише: „Впродовж усього свого творчого життя Леся Українка розвивалася під впливом передової могутньої російської культури, опановуючи її багатствами всесвітньо-історичного значення і засвоюючи її „революційно-героїчні традиції". Цю брехню найкраще спростовує сама Леся Українка в своїх листах. І навіть ті статті Лесі Українки і її листи та уривки листів, що опубліковані в III томі московського видання 1950 року в російському перекладі, навіть ці крізь густе сито большевицької цензури просіяні листи та статті Лесі Українки спростовують твердження Дейча. Вони показують, як любила Леся Українка західньоевропейську літературу, яку вона мала блискучу ерудицію, як вона була обізнана в европейській літературі, як вона працювала над перекладами творів західньоевропейської літератури, які вона мала пляни в справі організації широкої акції щодо перекладів найвидатніших творів світової літератури на українську мову, притягаючи до цієї праці широкі кола українських поетів і письменників. В одному з цих листів написано, що Леся Українка завжди поважала, але не любила „Євгенія Онєгіна" Пушкіна (III т. 269 ст.).

Як відомо, на літературні смаки Лесі Українки мав великий вплив М. П. Драгоманів. Про ставлення Драгоманова до Пушкіна пише А. Блауер у своїх спогадах про Драгоманова („Новий Журнал", Ню Йорк, 1944, 8, ст. 325-326). М. П. Драгоманов, пише А. Баулер, „не любив і не визнавав Пушкіна: „Нічого вам, кацапи, хвастатися своїм Пушкіним", — казав він. — Ні в одного народу, крім вас, нема поета, який оспівав би донос, а от Пушкін оспівав, а ви захоплюєтеся і цими віршами".

От вам і „благотворное влияние"! А в ненадрукованих у московському виданні листах можна знайти ще більше фактів Лесиної „любови" до „передової" літератури. В листі до Драгоманова (червень 1888), пишучи про „безпросвітню бридоту" творів натуралістів, Леся додає: „за це ж не люблю і Толстого...". В листі 6. 12. 1890 р. Леся пише дядькові, що вона вивчає італійську мову і при цьому додає: „слухаю Вашої ради і спасаюсь від українсько - російського „невежества". А в листі 5. 9. 1890 р. Леся Українка пише: „як більше знатимуть українці чужу літературу, то може згине з нашої літератури отой невдалий дилентантизм, що так тепер панує в ній. Розвитку цього „западничества" чимало допомогли й ви".

В статті Гозенпуда до вибраних творів Лесі Українки 1946 року на ст. 11 читаємо, що Леся Українка року 1897 вперше ознайомилась з „Капіталом" Карла Маркса, при цьому Гозенпуд покликається на лист Лесі до сестри Ольги 30. 8. 1897. Шукаємо того листа в III томі російського видання 1950 р. Листи Лесі Українки в цьому томі займають 218 сторінок. Відбираючи матеріял для цього видання, редакція подала

(Докінчення на ст. 5)

В. Гайдарівський

Мерехтливі Зорі

Оповідання

11)

Та раптом пісню перерізав короткий пронизливий зойк і разом загуркотіла порода, і за мить усе затихло. Невже? Біжу до Коліної ділянки. Поруч мене майже на четверенькаx біжить і Мирошниченко.

— Він там співав, — показав Мирошниченко в напрямку старого завалу.

Освітлюємо поле, освітлюємо румовища шарів землі, що валом простягнулись біля поля купи брил, що порушувала рівність лінії старого завалу, приглядаємось до породи, визначаємо, коли вона впала, раніш чи тепер і Моршниченко над самим вухом моїм кричить:

—Тут він!

І тим же тоном кричить ще раз, у лаву:

— Давай лопати! Завалимо людину!

Купа свіжої породи невелика, на кілька тон, ми хапаємо брили й кидаємо в поле, вони бухкаючи, котяться вниз, в темряву. До нас прискочили інші кріпильники, за ними з лопатами і переносники, купа помітно зменшувалась, мов танула. Уже показались Коліни ноги, в лівому черевику підметка відстала від переду і цвяхи стирчали, мов гострі зуби.

— Хлопець житиме, — піднявши велику грудку, мовив Євтєхов. — Людина живуча, її так просто не вб'єш.

Земляний зневажливо подивився на Євтєхова і можливо вперше у відповідь нічого не сказав.

— Не так закидало і то живі залишались, — погодився Мирошниченко.

Хлопця відкопали, віднесли аж за „органку" і там почали оглядати. Євтєхов розстібнув йому сорочку і ставши на коліна, притулився вухом до грудей. Ми стояли навколо, тримали поперед себе лямпи, принишкли. Слухав Євтєхов довго, потім повернувся й припав іншим вухом.

— У мене в голові дзвенить, — відсунувшись від хлопця, промовив він. — Нічого не чую.

— Теж лікар! — промовив Земляний. — Глухий, як пень, а пхається...

Він нахилився над тілом, поклав долоні на голі груди й потер їх. Ми почули шарудіння...

— Ребра потрощені, груди розчавлені, серце зім'яте — з чим же буде жити? — зробив Земляний висновок. — Нема хлопця...

Прилетів і Ворона, підніс лямпу до небіжчикового обличчя.

— Хто це? Коля Брашко? Зовсім? Ах, це негарно, це негарно. Як же стався смертельний випадок?

Ніхто не відповідав, усі дивились на хлопцеве тіло і мовчки щось думали.

— Бригадире, як це сталося? — офіційно-сухо звернувся ще раз Ворона.

Іван Кузьмич сказав:

— Ніхто не бачив, як сталося, товаришу Ворона. Співав він всю зміну. Веселий був. А не знаю, що його зацікавило в завалі, чого він туди поліз, може захотілось подивитись в ту дірку, звідки вивалилась порода. А з стелі візьми, як на гріх і ще обірвись брила, і накрила його.

— Ах, це погано, — тупцювався біля трупа Ворона. — Це погано. А ви, товаришу Лунін, допустилися помилки. Брашко — шахтар молодий, він ще багато дечого в шахті не бачив і не розуміє. І вам, як бригадирові, треба було б тримати його біля себе. Дивитись за ним, Учити. А ви загнали його хто-зна-куди. Тепер же клопіт. Протоколи, допити і таке інше. Не знаю, чи це так минеться. Коли б ще не довелось відповідати. А котра година?

Десятник витягнув з кишені на всю долоню годинника.

— Ай-я-я! — заметушився він. — Незабаром перша зміна покажеться. А лаву ви ще не посадили! Кладіть Брашка на обаполи й спускайте в штрек. Я зараз подзвоню до швидкої допомоги і його заберуть. А ви кінчайте посадку. Кінчайте, молодці, кінчайте...

Десятник сам підтягнув два обаполи, допоміг покласти на них тіло і покотився вниз, а за ним Євтєхов і Земляний посунули небіжчика.

8. Винні

Почав я знову працювати і помітив, що робив не так, як завжди, якось інакше, ніби взяв до рук сокиру і вперше опинився в шахті. Рухи мої не певні, удари слабкі, не влучні, сокира своїм рогом проорює на стелі борозни, в дерево врубується мілко і треба замахуватись разів з три, з чотири поки таки стояка звалю.

В мої груди, в горло, мов тхір, уп'явся пазурями жаль.

Та не самий жаль гриз мене — шматувала мою душу совість. Не знаю, чи вистачить у мене мужности визнати свою провину перед людьми, а сам перед собою почувався винним, перед собою і перед Колею Брашком, що не живе тільки через мене. Ніхто ж не знав, лише я, на всьому світі один я, що Колі Брашкові загрожує небезпека і нічого не зробив, щоб її запобігти.

Мені треба було, замість слухати безглузді суперечки між Євтєховим і Земляним, розповісти бригаді про свій сон і просити товаришів не легковажити ним, сном моїм, а обміркувати гуртом, як би врятувати хлопця. Безперечно, з мене б сміялись, і Земляний напевне б назвав „жахливим дурнем", та все ж у кожного в душі щось від мого попередження залишилося б, і може, хоч позасвідомо, а за хлопцем наглядали б і не дали б йому лізти, куди не слід.

Ні, це не так, ніхто б за Колю не наглядав, а якби йому щось і сказали, то він би не послухав і в завал таки поліз би, а не поліз би в завал, то те ж саме спіткало б його на іншому місці. Про те подбав би Шубин.

Треба ж бути послідовним. Якщо вірити в сон, то не можна припускати, що Шубин дався б себе перехитрити. Який же він би був господар надрів, коли б я, чи хтось інший, захотіли в його намірах перешкодити. Що повинно статися, те станеться.

Сокира так загризла в дерево, що я не міг витягти. Напружив м'язи, наліг на топорище й вивернув її разом із стояком. Не до шмиги мені робота, та я про неї і не думав. Непокоїло мене сумління моє, докоряло за хлопця.

Хай буде і так, що Шубин чекав на те, щоб здійснити свій намір, але ж мстивий старий всевладний тільки в підземному царстві, тут він може страхати людей, робити їм прикрощі і навіть відбирати життя.

Але ж на поверхні, коли б і опинився там, то був би безпораднішим за кожного старця-прохача милостині. На нього б гавкали собаки й цілились схопити за литку або роздерти вибійчані з синенькими смужками штани. На нього б збігалися дивитись діти й дивувались би, звідки він такий старий-старий взявся, та ще одягнений в чудернацьку одежу, якої не побачиш навіть на виставі, чи в кіно. Його б приспішено обминали шахтарі, щоб не почути прохання подати заради Христа. Йому б відламували окрайці хліба жінки, йдучи з харчової крамниці. Його б підозріло оглядав черговий міліціонер, що стоїть на зарослій лободою площі революції, пильнуючи, щоб п'яні шахтарі не лягали спати під арку переможних п'ятирічок...

(Продовження буде).

ЦЬОГОРІЧНА ВЕЛИКОДНЯ ПИСАНКА НА РЯТУНОК БРАТІВ І СЕСТЕР В ЕВРОПІ! — ПРОСЛАВІМО ВОСКРЕСШОГО БОГА, РЯТУЮЧИ ВІД СМЕРТИ І НУЖДИ ЗАГРОЖЕНИХ! — ВІДКРИЙМО НАШІ СЕРЦЯ У ВЕЛИКИЙ ПРАЗНИК ХРИСТОВОГО ВОСКРЕСІННЯ І ЗЛОЖІМО ЩЕДРУ ПОЖЕРТВУ НА ЗАВЕРШЕННЯ ДОПОМОГОВО-ПЕРЕСЕЛЕНЧОЇ АКЦІЇ З. У. А. Д. КОМІТЕТУ!

UNITED UKRAINIAN AMERICAN RELIEF COMMITTEE
P. O. Box 1661. Philadelphia 5, Pa.

Д-р ВОЛОДИМИР ГАЛАН

З гомоном Воскресних Дзвонів

Вся наша велика американсько-українська громада, збільшена в цьому році вже десятками тисяч наших новоприбулих братів і сестер, закінчила свою підготовку до зустрічі великого рокового свята — Великодня. І як заграють великодні дзвони, як їх переможний гомін рознесеться по цій благословенній, вільній землі, ми поодягаємо наші найкращі одяги та підемо до наших святинь прославляти відвічного Бога, що смертю смерть подолав. А дома нас очікуватимуть привітні кімнати, багато застелені столи, при яких зберуться в радості і щастю наші родини. Бо під гомін воскресних дзвонів забудуться бодай на хвилину наші щоденні турботи і скорботи, наші більші і менші недостачі, яких повне навіть найвільніше і найзаможніше життя.

І в тому самому часі, як нам пригравати муть радісні, воскресні дзвони, мільйони наших рідних по крові братів і сестер на нашій рідній Україні чутимуть над собою тільки свист окупантського нагая, тільки брудну большевицьку лайку. Як ми сидітимемо при великодніх столах, вони тільки зітхатимуть, жадні окрушини сухого хліба. Ми не всилі їм допомогти, бо грізний ворог не тільки пхнув їх в безодню злиднів і горя, але й відгородив їх від нас своєю залізною заслоною і нашої допомоги до них не допустить.

Проте, соткам тисяч наших братів і сестер пощастило вирватись з цеї неволі. Їм ми можемо, повинні і мусимо допомогти. Десяткам тисяч ми вже допомогли, а інші десятки тисяч все ще очікують тої нашої допомоги, як свого спасіння. Без нашої допомоги вони могли б пропасти, хоча й на волі. Невже ж ми мали б до цього допустити?! Невже ж ми могли б спокійно приглядатися їхній загибелі? Між ними є тисячі хворих, калік, старців, тисячі вдів і сиріт. Всі вони перейшли вже пекло в своєму житті, як його переходить сьогодні ввесь наш український народ, всі вони вже багато разів вмирали і невже ж ми мали б залишити їх тепер напризволяще, на певну загибель тоді, як ми можемо їх врятувати?

Американсько-український загал вже дав зворушливі приклади своєї жертвенности на гуманітарні цілі. Впродовж останніх сімох років зложено понад один мільйон долярів тільки готівкою на рятунково-допомогові цілі ЗУАДКомітету. В цьому часі виконано допомогово-рятункову акцію, яка здобула нам велику увагу в цілому світі, прославляючи українське ім'я. Але це велике гуманітарне діло, за яке взявся ЗУАДКомітет, ще не завершене, ще потрібно нових зусиль і нових пожертв.

Ми непохитно віримо, що одне і друге буде виконане, що будуть пожертви і будуть зроблені зусилля, щоб цю рятункову акцію завершити. Бо ми віримо в наш народ, в нашу громаду, в шляхетність її душі та доброту її серця.

Наша українська доля, — це з журбою радість обнялась! — як її схарактеризував поет. Хай же так станеться і в цьому Великодні. Хай з нашою радістю обійметься журба за наших знедолених братів, щоб їхня журба обнялась з радістю, що ми про них пам'ятаємо і хочемо їм допомогти. Нашою щедрою пожертвою на переселенчо-допомогові цілі ЗУАДКомітету з нагоди Великодньої Писанки перешлімо їм радість гомону воскресних дзвонів, на який вони з такою мужністю вже так довго намарно ждуть. Передаймо їм нашими пожертвами віру, що всі ми діждемося тої радісної хвилини, як переможні воскресні дзвони задзвонять і для всього багато-мільйонового героїчного українського народу.

Василь Мудрий

ЗУАДК ПЕРЕД ВЕЛИКИМИ ЗАВДАННЯМИ

Перед українсько - американською громадою стоїть відвідальне завдання у зв'язку з переселенчою акцією. Вона добігає до кінця. Вже залишилось тільки три місяці до офіціяльного її закінчення ІРО-м. В Західній Европі є ще багато таких наших братів і сестер, які нетерпеливо ждуть на виїзд. В Німеччині та Австрії доля наших скитальців не завидна. Є між ними такі, які ніколи не зможуть виїхати. Вони приділені до німецьких таборів на німецьку опіку й утримання. Таким треба зорганізувати систематичну допомогу у харчах та одінні. Ті, які перебувають ще в таборах ІРО, надіються на скору нашу поміч для їхнього переселення з першу чергу до Америки. В Німеччині та Австрії є ще поважне число українських інвалідів, з яких більшість теж не зможе виїхати. Їм належить від нас теж постійна допомога матеріяльного і правного характеру.

ЗУАДК як єдина самостійна американсько - українська допомогова організація, признана американським урядом і міжнародньою допомоговою установою ІРО, має всі дані на те, щоб успішно завершити переселенчу акцію для наших скитальців з Европи та по ній повести солідну плянову і безперервну опіку над тими, що не зможуть переселитися. Таке завдання має також й інша допомогова організація, що займається переселенням, а саме Український Католицький Комітет у Стемфорді. Одначе цей останній не розпоряджає як правна установа такими прерогативами правного порядку, як їх має ЗУАДК.

У зв'язку з заповідженою цьогорічною писанкою, себто із збіркою на ЗУАДК з нагоди Великодня, треба всім американським українцям, особливо ж новоприбулим взяти масову участь у збірці пожертв з нагоди писанки. Бо ЗУАДК це не є щось відірване від нас і нашого життя в Америці. ЗУАДК це ми всі. Чим краще ми його підтримаємо, тим більше зможе він виконати тих завдань, які стоять перед нами всіми відносно переселення та організації постійної допомоги для непереселених.

Перед ЗУАДК-ом стоять ще інші поважні завдання в самій Америці. Бо й тут між новоприбулими є багато таких, які потребують допомоги та опіки. Ясна річ, що ці завдання ЗУАДК зміг би виконати тільки під умовиною, що вся американсько - українська громада його солідарно підтримає. Щоб ці завдання на американському терені унаглядити, я для прикладу згадаю порушувану вже при різних нагодах справу закупна відповідної фарми, в якій могли б найти приміщення наші старші заслужені громадські та наукові діячі і були б в силі там працювати для української культури й науки. До такого самого ряду актуальних справ в Америці належить організація кількох бодай посередництв для підшукування праці в найбільших американських осередках українського скупчення.

Маю надію, що наш американський український загал, особливо всі новоприбулі візьмуть активну участь у цьогорічній збірці на ЗУАДК, що розведуть акцію за масовим вписуванням у члени ЗУАДК-у і таким чином причиняться до якнайширшого розгорнення його допомогової й переселенчої праці. Не треба забувати, що американсько-український загал, уфундовуючи відповідно ЗУАДК, матиме тимсамим моральне право і вимагати від нього виконання навіть максимальних допомогових завдань.



М. Шлемкевич

ЖИВІ ЛЮДИ

На кораблях, що везли нас в Америку, ми носили причеплені на грудях числа. Та в дійсності ми вже роками, цілими роками, уявляли собою тільки знаки, тільки числа. Підземні сховища від бомб, руїна рідних міст і сіл, втеча, десять років утечі, потім смертельно небезпечні репатріяції, реєстрації, допити, скринінґи, маґазинові черги з числом у руці, афідавіти, ашуранси, контролі, комісії у переходові табори, перші, другі і наступні папері, папері, папері... присипають у нас людські, чисто людські сторінки душі. І тут, на новій землі, ми ще не живі люди, ми „скитальці", що поділяються на „клінерів', фармерських робітників, літераторів, партійників і т. д. Ми далі тільки щось загальне, ми далі тільки знак, число, а не живі люди.

А колись у кожного з нас був свій рідний край. Ми виростали в ньому і дихали його духовим підсонням. Нас із малечку огортала, як добра неня пеленою, народня душа своїми творами: — піснею, казкою, вишивкою, а рідна церква вчила нас про таємниці буття. Потім ми дозрівали в — хай покаліченій окупантами — але нашій школі серед української дитячої і юнацької спільноти. Вкінці наше духове обличчя оформилося своїм письменством, пресою, театром, наукою, політичними організаціями. Навіть багато українців, народжених поза межами батьківщини, черпало зміст і силу душі з живих джерел рідного краю.

Сьогодні між нами і батьківщиною залізна завіса. А в душах наших між нами і батьківщиною — поверх десять років: — одна кривава рана, що ятриться.

Вибачти ж нам, дорогі українські брати і сестри, що вже вросли в новий світ. Перед Великоднем чи Різдвом Ваші міста для нас скитальців, що тількищо приїхали із зруйнованого світу, скидалися на казку. Розкішно освітлені вулиці, переповнені всяким достатком склади, а вистави: — одна непоборна покуса! І Ви піддавалися їй. Всюди усміхнуті обличчя покупців, цілі валки покупців. Якась повінь радости, приготувань до великого свята, до гостин і роздаровувань. Це найбагатіше нині суспільство світу насолоджувалося своїм достатком. Вибачте нам, дорогі українські брати і сестри, що вже ввійшли в цей світ розкоші і радости, коли багато ще скитальців, як називаєте нас, не може так сердечно і щиро сміятися з Вами. І коли на часте запитання, як подобалося нам тут, не дістаєте зразу сподіваної відповіді, що тут найкраще. Зрозумійте, коли сідатимете разом з нами до святочно прибраного столу: — тоді в наших уявах застилатимуться незрямі столи білими скатертями і горітимуть воскові свічі, і ми душею сідатимемо при них із нашими в рідному краю мученими батьками і матерями, з нашими сестрами і братами, що з тюрем і заслань у велике свято Воскресення приходитимуть незримими дорогами на зустріч з нами. Бо те, що для Вас найдорожчий, але вже далекий і блідий спомин, для нас ще жива, перша дійсність. І коли по всьому світі західньої цивілізації лунатиме пісня: „Христос Воскрес" — всі нерви проказуватимуть нам, що немає Воскресної пісні в нашому краю, а крізь сальви сміху нам причуватимуться далекі постріли: — може ворога націленого в серце українських людей, — може українського повстанця, що останню кулю вистрелює в обороні батьківщини, а може це тріскає серце української матери на руїні рідного дому, над трупами дітей...

То ж вибачте нам, дорогі, коли яка тінь від нашого смутку впаде на Ваші веселі години. Розумійте, що, іноді навіть неслушне і прикре слово скитальця, його часте невдоволення, — не є висловом злої волі, тільки тієї внутрішньої рани, яку він свідомо, чи несвідомо носить у серці. Ми не тільки зарібники, що мають бути вдоволені платнею і отвореними дверми уживання, — ми живі люди, що пройшли крізь найстрашніше земне пекло і досі не змогли загоїти його слідів. Ми щойно прокидаємося до повної свідомости в нашому новому житті. А знаєте, як іноді зпросоння скрикне людина, що її будять. Дозвольте нам будитися поволі. Пройде час і ми — якщо доля затримає нас довше — зрівняємося душевно. Сьогодні ж мусимо себе взаємно розуміти і тоді ота тінь нашого болю серед ясного свята, не тільки не віддалюватиме нас, але навпаки, зблизить нас і примирить і зіллє в одну родину.



Відзначка ЗУАДКомітету на грудях новоприбулої української дитини в американській пристані і радісна, щаслива усмішка на лиці — це нагорода за американсько - українську допомогу в переселені.

Іван Кедрин

ЧОМУ ЗУАДК?

Ми вже мали стільки розчарувань із розписуванням національних податків, збірок і позичок на докладно окреслену округлу суму, що імпонувала кількістю цифер і кінцевих „0", що може краще було не подавати відразу тієї 100-тисячної квоти, що потрібна ЗУАДКомітетові і що її ЗУАДКомітет хоче дістати з „Великодньої Писанки". Правда, найбільші справи вдаються впертим оптимістам, але що поможе оптимізм, коли ми так часто стрічаємося із „черствими серцями" — українців до українців?! Проте ЗУАДК б'є ще рекорди, коли річ іде про жертвенність громадянства. На іншому місці Шановні Читачі знайдете цифру, що повинна Вас всетаки зацукати і спонукати до рефлексій: На день 31. березня 1951. року баланс ЗУАДКомітету виказує цифру 955.763.15 дол., по стороні прибутків за час існування тієї установи. Після відтягнення витрат 903.267.17 — готівка на день 1. квітня ц. р. — 52,496.58 дол. Правда, у цифрі прибутків велику частину становлять гроші спонзорів: оплата по 25 дол. і кошти подорожі для новоприбулих. Проте й ті оплати треба зарахувати до катеґорії жертвенности — на добре діло спровадження до Америки земляків, які втратили батьківщину й пішли на скитання, щоб урятувати „голе життя", наражене на знищення у червоному режимі, щоб не кривити душею для зберігання там фізичної екзистенції, і щоб залишитися вірними свому давньому Вірую.

Чому саме ЗУАДКомітетові пощастило сягнути глибше в душі і кишені земляків, чому саме ЗУАДК перетривав усі кризи і небезпеки заломання та стоїть сьогодні морально і матеріяльно настільки твердо, що і Конґресовий Комітет відступає йому два місяці на його виключну збіркову акцію, і сам він вірить, що збере сто тисяч, потрібних для своїх актуальних завдань? Здається, що тайна успіхів ЗУАДК-ту лежить у тому, що тут ідеться саме про живих людей. Найблагородніші і найпотрібніші політичні цілі — це всетаки цілі абстрактні, а успіхи кожної політичної акції видні щойно після довгого часу. Те саме — культурницька робота: вона завжди цікавить лише вужчі круги громадянства, зв'язані духово з тим чи іншим культурницьким задумом, тим паче, коли тут, на американському ґрунті, не можна тепер вести масової акції у роді рідно-шкільних чи просвітянських гасел і дій. І коли політична акція, ведена сьогодні Конґресовим Комітетом з природи речі допускає тільки частинне виявлення конкретних цілей, конкретних витрат, а вся його напр. інформаційно-пропаґандивна робота серед американського громадянства і американської політичної верхівки мусить бути обрахована на довгу мету і мусить вимагати від рідного громадянства великої терпеливости і здисциплінованого довіря до керівників, то добродійна акція ЗУАДК-ту дає йому далеко більшу свободу промовляти до сердець і кишень тими найбільш переконливими арґументами, якими є дати, цифри, успіхи за короткий час, живими людьми, як свідками діяння.

Такими безпосередніми „конкретами", що промовляли до американських земляків, була спершу акція допомоги одягами, клунками, славними „бейлами", що їх збірали, пакували й висилали по всіх містах саможертвенні Комітети. Ще переконливішим арґументом стало гасло — рятувати живих людей від таборової мізерії в Німеччині й Австрії, спроваджувати їх сюди, іншим знову, що їх спровадити неможливо, помагати харчами, одягами, правною опікою перед чужинецькою владою в европейських країнах. — Правда, після першого захоплення новими іміґрантами прийшли були розчарування. Але вже з перспективи двох-трьох років показується, що правильним було передбачування, що минеться і те „бокування" між „новими" і „старими" і процес повного об'єднання поступатиме нестримно вперед. Здвиг в усіх ділянках українського життя в ЗДА (і Канаді) такий величезний і такий наглядний, що замовкли вже всі голоси первісно-розчарованих, які ставили в сумнів доцільність спроваджувати „скитальців". Чи є сьогодні одна людина в ЗДА, один українець, який ще мав би такі сумніви? І водночас, коли маленькими видались всі — хай навіть найсправедливіші докори і слова догани та критики, що падали взаємно під адресою новоприбулих і давніх громадян, — в порівнянні з величчю могутнього скріп-

(закінчення на стор. 4-тій)

ЗАКЛИК

ЗЛУЧЕНОГО УКРАЇНСЬКОГО АМЕРИКАНСЬКОГО ДОПОМОГОВОГО КОМІТЕТУ

В порозумінню з Українським Конґресовим Комітетом та при піддержці усіх наших центральних орґанізацій, Екзекутива ЗУАДКомітету оцим проголошує акцію збірки:

„ВЕЛИКОДНЬОЇ ПИСАНКИ НА РЯТУНОК БРАТА І СЕСТРИ",

яка триватиме в місяцях: квітні і травні 1951 р. Для виконання усіх завдань та праці в 1951 р., ЗУАДКомітетові потрібна в найближчому часі сума:

$100,000.00 (сто тисяч долярів).

Досі всі видатки, зв'язані з величезною працею ЗУАДКомітету, несло громадянство, як активні члени цеї Орґанізації. І тепер основою нашої праці та моральної і матеріяльної сили на майбутнє мусять бути наші члени.

Сума потрібна на виконання завдань ЗУАДКомітету не буде великою, коли:

1. Кожна українська орґанізація, товариство чи інституція, як і кожний українець на терені Злучених Держав стане членом ЗУАДКомітету та вплатить свою річну вкладку: $10.00 від орґанізації і $5.00 від особи.
2. Під час Великодніх Свят по всіх наших громадах повинні відбутися окремі збірки „Великодньої Писанки на Рятунок Брата і Сестри";
3. Кожна українська громада, орґанізація і товариство, як і кожний українець та українка повинні в тому часі зложити свою щедру одноразову пожертву на допомогово-переселенчі цілі ЗУАДКомітету;
4. В кожній українській громаді в збірковому часі „Великодньої Писанки" повинно відбутися бодай одно віче, на якому була б переведена збірка „Великодньої Писанки на Рятунок Брата і Сестри";
5. Чистий дохід з влаштовуваних в місяцях квітні і травні імпрез, повинен бути призначений на фонд „Великодньої Писанки";
6. Прохається всі професійні і самодіяльні хори, театри та інші мистецькі гурти, щоб вони в збірковому часі влаштували бодай по одній імпрезі, дохід з якої був би призначений на фонд „Великодньої Писанки";
7. Прохається всі орґанізації і товариства, зокрема відділи наших запомогових орґанізацій: Українського Народного Союзу, Українського Робітничого Союзу, Провидіння і Народної Помочі та Союзу Українок і „Самопомочі", щоби вони на своїх місячних зборах не тільки стали членами ЗУАДКомітету і заплатили свою річну вкладку, але й призначили відповідну до свого бюджету одноразову пожертву на фонд „Великодньої Писанки" на допомогово-переселенчі цілі ЗУАДКомітету;
8. Прохається всіх довжників ЗУАДКомітету, щоби в збірковому часі вирівняли свої заборговання і прицьому зложили, по можності, теж відповідну пожертву на фонд Писанки;

Це тільки головніші рекомендації, по лінії яких повинна б відбуватися збірка „Великодньої Писанки на Рятунок Брата і Сестри"; кращі інші можливості видніші в поодиноких громадах і тому тут рішальне значення матиме приватна ініціятива передових громадян та місцевих орґанізацій. Тому закликається усіх провідних громадян, зокрема голов Об'єднаних Комітетів, щоби вони перебрали на себе цей важкий, але відповідальний і почесний обов'язок. Усіх громадян та їх орґанізації закликається, щоб вони не чекали аж до них хтось зголоситься в справі писанки, але самі і негайно вислали свою пожертву до ЗУАДКомітету на адресу:

UNITED UKRAINIAN AMERICAN RELIEF COMMITTEE, INC.
P. O. BOX 1661 PHILADELPHIA 5, PA. USA.

До активної допомоги в збірці „Великодньої Писанки" закликається насамперед нових іміґрантів, які з власного досвіду знають злидні і недолю скитальщини. До такої ж окремої ініціятиви та участи в збірковій кампанії закликається наше жіноцтво, що своїм вразливим серцем спроможне глибше відчути терпіння інших.

Українки, Українці: Ви знаєте працю створеного Вами ЗУАДКомітету в минулому і його потреби в теперішньому. Десятки тисяч наших рідних по крові сестер і братів вже врятовано, але десятки тисяч ще очікують від нас того порятунку. До нас простягнені ще руки тисячів бездомних, на нас звернені очі тисячів хворих і немічних старців. Ми мусимо їм допомогти і тим сплатити ласкавій долі бодай частину нашої вдячности за те, що нам заощадила тих нелюдських терпінь, або що нас з них вже врятувала. Ми рівнож мусимо бути готовими до праці на випадок можливої нової світової пожежі. Допомога потребуючим — це найшляхетніша прикмета людини. Недалекий вже гомін Великодніх воскресних дзвонів хай пригадає нам, що наша допомога може відвалити камінь горя та допомогти воскреснути тим нашим братам і сестрам, що сьогодні ще переносять муки розпяття. Хай не буде ні одного американського українця і ні одної американсько-української орґанізації чи інституції, які не стали б членами ЗУАДКомітету і не зложили б своєї щедрої пожертви на фонд „Великодньої Писанки на Рятунок Брата і Сестри".

Злучений Український Американський
Допомоговий Комітет у Филаделфії

Гриць Зозуля має голос...



Чесний Зудаку!

В Мериці, до якої сте мє і мою жону нипотрібно спровадили то є дешо добри, а дешо таки ни добре. Вігода вилика, ни тра ни до потока по воду йти, ни до стайні, ни достодоли, ни поза стодолу, вібачєйте, всьо маї кристєнин на місци зрихтоване. Али нивигода, даймимато така, жи кристєнин їде трамбальом і ни знаї, ци му си ексидєн ни притрафит. А в краю, то їхав сми кіньми і як заїц перебіг, то вже була признака, жи мати му притрафунок і міг сми завчєсу вирнути з дороги. Або си вмив хто на Виликден голову в Черемоші, то знав жи го биз цалий рік голова ни буди боліти. А тут нима ни Черемошу відповідного, ни звичаю такого, тай биз цисе людям фурт голови болєт. Або типер, рахує си, жи весна, а зозулі нич ни чюти. Єк би так чєсом закувала гій у нас, у краю, тоб си кристєнин злапав за пулярис і зараз знав би, жи биз цалий рік йкийс крейцар буде си при хаті валєти. А тут нич ни знаї!..

Цисе, видите, важна причина, жи до Вас пишу. Кілко читаю, жи Вам тра дулярів на ружні нацинальні видатки, а я, рахувати йкийс Зозуля, той, гадаю си, ану ка закукаю Вам, а Ви си за касу вхопите і єк є в ні йкийс кводер, то вже мете знати напевні, жи Вам до каси биз цалий рік шос капне, а єк каса порожна, то нима шо, замикайте антерес.

То ж кукаю Вам, Пани Зудак, хоц то далеко і ни чюіти, али моя жона чюї тай, ни знаючи йка то важна нацинальна справа, вігійкує на мени, жи забагацко каміксів оглєдаю і то ми напевні тепер на голову вдарєє.



Цисе по перша причина, жи до Вас пишу, а по друга тика, жи Вам си належит подзєкувані, жисте мє і мою жону до Мерикі спровадили. Воно, правда, жи від цого чєсу два роки пирийшло, але, дивіт си, єк цес чєс в Мериці хутко минаї! Ше коби два роки, то Вам й дуляри вішлю, жисте на мени виспендували тай буди міждо нами квіта. А дулярів Вам відав таки тра, бо фурт читаю в казетох, жи нагло мус решту наших братів і сестер з ляґрів спровадити. Ведлуг мени, то доношу Вам, жи я юж ни маю ни брата ни сестри, хиба шо є ще дес в Німечині мій сусіда Гнат Задирґа, али я з ним ше в краю мав фурт терміни за межу, то най ко типер ше посидит трохи у ляґрі, виликого ґвалту нима шо робити.

Ви певні ни йден форлядунок за мнов вісилали, али я на цесій фармі, жисте мє вмістили довго ни був. Кілком дома ґаздував у порєдку, а єк єм прийшов на цу фарму, том до ничого ни був спосібний. Роботи виликої ни було, али всьо на лєктрику, аде цисе кристєнин годен спамєтати котрий ґудзик і до чого тра натискати. А єк мє фармир наказав бим лєтрично корови подоєв, то кілко і я і моя жона намацалиси корову, де вона цес лєктричний ґудзик маї, жи є від досні, али смо нич ни намацали. А на останку, моя жона сказала, жи то ничиста, най си пріч кажи, справа і таки зараз в ночи тихцьом вібролиси з фарми.

А покім ще смо були на трох місцьох, аж йкос найшов сми йдну шапу, де хоц гірко працую, али при тачці, а в тім нима ниякої лектрики.

То вже типер на сичиє адрис форлядунки вісилайте і нич си ни бійте, я всьо колис заплачу, шо си належит, рихтелни, бо цисе нацинална справа і тра мати вирозуміє. Ни гадайти, жим забув тото, єк піш



ЗУДАКУ вішло до порту, єк єм до Мерики приїхав, тай жи ми пан Ґалан собисто руку подав. Єк єм цесі сині бинди на рукавах у врєдників і старших панночок уздрів, том си мало ни прозлизив гі баба, так ми йкос на души ясно си зробило. Али хутко затиминило си, єк ми йкийс мериканцкий фінанс до мої жони пакунка добрав си тай вітігнув постоли, жи моя жона на памєтку зи собов фурт возит. Збіглоси більши народу, а навік йкис маліонер хтів тото купити, ни знав, на шо му цисе тра було. Али моя жона таки ни схотіла.

— Та було продати! — кау ниразі до неї. А вона ми на цисе:

— Нє, ни продам! Єк си доробльо на чюжій зимли до виликого панства, подивлю си на постоли і зараз нагадаю си вилику біду нашого краю тай народу.

Тай можи маї рихт і можи ни йдному з наших українцких маліонерів тра було ходаки на видним місци на памєтку тримати.

Тодика ни тра би Вам було фурт по казетах гавкати тай гавкати. Тай Гнат Задирґа і биз мени вже давно би був у Мериці тай наші вчені старики по ляґрах мали би



кирпакити ни раз на Виликдень али на кужду неґілю. Тай мині на старости літ ни тра би Вам кукати, бо й биз того касу мали бисте повну, шо Вам від серці зичит

Гриць Зозуля.



Українська сім'я — батько, мати і семеро дітей — завдячують ЗУАДКомітетові свій приїзд до цеї вільної країни. Тисячі таких ще очікують на допомогу в переселенні.

Галактіон Чіпка

ОСТАННІЙ ПОРІГ

Корабель „Дженерал Баллу" (наголос на „у") причалив до американського берега. До того самого берега, до якого причалювало вже стільки кораблів, з людьми, що леліяли в своїм серці скромну надію зробити мільйони, а щонайменше знайти зараз на вступі кілька тисяч долярів на перші потреби.

Маю враження, що ДіПі-пасажери „Дженерала" про це не мріяли, а як і мріяли, то дуже потаємно, бо сам факт прибуття на американську землю був такий радісний, що в душі лишалося дуже мало місця на долярово-мільйонові мрії. Адже перед їх очима Америка! Америка — країна демократизму. Америка — найбільша потуга світу. Америка — країна Джорджа (Вашингтона) для одних і Авраама (Лінкольна) для других. Америка — відділена від дипістів безмежним океаном, — морською хворобою і чотирнадцяти скринінґами.

Дві години стояли всі діпісти на палубі корабля і приглядалися з болючою цікавістю, як величезні журавлі витягали з корабельного нутра дипістівські клунки, куфри і пачки, — витягали, підносили на відповідну висоту і жбурляли ними на бетонову долівку маґазину *ажляскіт ішов. Клунки роздиралися*, куфри тріскали, а пачки розліталися в *дребезги. В ім'я правди* треба сказати, що не всі. Деякі вилітали майже неушкоджені.

Хто мав добрі очі — викрикував радісно:

— Мій кіш перейшов щасливо скринінґ!

Часом пачка не розбилася, а тільки задзвонила черепками:

Тоді чути було менш радісне:

— Уй, здається моя порцеляна!..

На щастя, українці не мали за що купувати в Німеччині порцеляну, а „ірівські" одяги могли хиба щонайвище ще трохи роздертися.

Корабельні журавлі не звертали на це ніякої уваги, а діпісти, хоч і звертали, то дуже потихо, бо припускали, що може воно так і має бути. Зрештою, сам факт приїзду був такий радісний, що якби їм самим казали сідати в сітку журавля і їхати до маґазину — були б погодилися. Правда — неодин трісне, неодин переломиться, чи навіть розсиплеться, але дехто таки проскочить. Зовсім, як при скринінґу...

Вкінці всі речі знайшлися в портовому маґазині. Прийшла черга на людей. Все стихло як у церкві після відправи, все притаїло дух і ждало.

Крізь голосник хтось забалакав:

— Лейдіс енд джентелмен!

Майже всі зрозуміли, і майже всі зглянулись по собі: Невже ж це до нас?! Досі був тільки номер!..

А голосник гудів англійським привітом.

Одна частина діпістів удавала, що розуміє, себто: кивала голоцами, всміхалася, жмурила очі. Друга частина не вдавала, але дивилася в обличчя тих, що вдавали, вичитувала з них зміст привіту і — також усміхалася.

Скінчився привіт англійською мовою і знову тиша плахтою лягла на корабель. Чи буде ще хтось балакати, чи на тому залишиться?!

Коли нараз:

— Дорогі земляки!

Селянка з Волині, *що стояла біля* нас, витягнула голову, закліпала очима і глянула по нас, чи часом їй не причулося.

Але ні!

— Вітаю вас на вільній американській землі...

— Ой, Боже ж Ти мій! — скрикнула волинянка. — Та це таки справді по-нашому, по-українськи!

А голосник гудів українським привітом:

— ...Скінчилися ваші муки, ваш страх, ваша поневірка. Ви будете чутися свобідними, як чується кожний громадянин нашої великої демократичної країни...

Волинянка знову підбігла до нас. По її щоках котилися сльози:

— Люди добрі, чи ви чусте?

— Та чуємо!

— Ні, але чи ви чусте?!

— Що чи чуємо?

— Ой, не можу... — і розхлипалася надобре. — Ви... подумайте тільки! Наша... українська мова... зараз по-англійській... Їй-Бо зараз!..

Її поморщене, збідоване обличчя сяло такою радістю, що всім нам стало ясно-ясно на душі, мов на Великдень.

— — — — — — — —

Почався висад людей на американську землю.

Родини з малими дітьми протискалися наперед, бо їх перших випускали з корабля.

Якась стара жінка тягнула за руку сина, що був менш-більше у поборовому віці, і говорила:

— Ну швидше, швидше! Чув, що казали: — мами з дітьми!

Якась українська родина з п'ятьма дітьми від 6 до 10 років тупцювала нерішуче на місці, не знаючи, чи вона теж має пробиватися до переду. Чоловік переконував жінку:

— Сказано було: — з малими дітьми. А хіба ж це малі діти?!

Над кораблем кружляв гамір людей і білі меви. А над гамором і мевами зітхання. Зітхання тих 800 українських родин, що лишилися в Европі з затвердженими ашурансами ЗУАДК-ту. Коли приїдуть вони, коли Комітетові, що спроваджує їх, не звернуть гроші ті, які в ж е приїхали.?!..

Любов Дражевська

З ПРИГОД ОДНОГО СПОНЗОРА

Серед багатьох слів, якими збагатилась українська мова в Америці, чи не найміцніше прищепилось слово „спонзор". Хоч англо-американський словник і прекладає його як „поручитель", але то лишається в теорії, а в практиці лише „спонзори" (деякі, не всі) йдуть на пристань зустрічати пароплав. Для тих, кого спонзори зустрічають, загальноприйнятого терміну нема — то і скитальці, і діпісти, і просто „новоприбулі", а за терміном старих американців — „ґрінори".

За півтора роки свого життя в Америці, крім всяких інших „експірієнсів,", я ще й набула досвіду спонзора, але тут хочу написати не про вироблену досвідом методику *спонзорської практики*, а лише про деякі пригоди на трудному шляху спонзора.

Найважчою пригодою, про яку я й досі з жахом згадую, була зустріч родини, що, крім тата й мами, складалась з трьох діток від трьох до шости років. З Німеччини вони мені прислали сімейну фотографію з написом „від української родини", але я просто холола, як наближався час забирати їх з пристані. Приміщення я ніякого не могла для них знайти, крім кислої згоди *одного готеля пустити* їх за 20 долярів у тиждень.

Кажуть, що чудес на світі не буває, але в Ню Йорку чудо трапилось. На пристані серед спонзорів трапилась свята душа — молодий хлопець, який чекав на свою родину і знайшов для неї приміщення, але родина чомусь затрималась і от це чудо, цей чудесний хлопець дав мені ключа від приміщення і дозволив завести родину туди.

Воже, ця родина! Ці троє дітей! А речі! Весь масток сімейства виглядав так безпорадно і так безнадійно розсипався від найменшого дотику, що з моєї спонзорської кишені тут-же навіки зникло три доляри в оплату за те, що багажна контора взялась перевязати пакунки шнурками.

А діти! Та я ще не бачила, щоб діти розсипалися як горох. Поки батьки порпалися коло своїх діравих „чаймайданів" та дивної форми клунків, діти розлетілися по всьому велетенському приміщенні, в якому Америка приймає нових американців. Вони бігали, стрибали, ховалися за речами Якщо пощастило схопити одного, то двоє інших тікали з подвоєною енергією. У них була добре розвинена метода виривати свої брудні рученята з рук дорослих. Остаточно зловити всіх трьох пощастило тільки за допомогою службовців.

„Та таких дітей тут авта попереїзджають!" мимохіть вирвалось у мене.

Я промину пригоди з улаштуванням цієї родини; тут допомогли покійний Микита Васильович Кекало та Українська Православна Церква Св. Володимира. Але хто б міг думати, що мої слова про авта будуть пророчими! Скоро одна дитина таки потрапила під авто, та, на щастя, не була дуже пошкоджена. Голова родини, зорієнтувавшись в американських законах (українці взагалі відомі тим, що швидко пристосовуються) і уже кілька місяців судиться у цій справі; він каже, що незабаром дістане кілька десятків тисяч долярів компенсації.

Була й така пригода. Чекаючи на молоду самітню жінку, я найняла для неї недорогу кімнату в родині. Всі розмови, зв'язані з винаймом провадив господар приміщення, а його жінка мовчки сиділа, не сказавши ні слова.

Проте, не маючи і тіні підозри, я зустріла свою, скажімо, діпістку, застужену, закачану, перелякану і в таксі ми поїхали до її першого притулку на землі Вашинґтона. По дорозі я, як завжди, гралася в ґіда, показуючи такі штучки як емпайрбілдинґ, п'яту евеню, бомів.

Вузькими крутими сходами ми витягли речі на п'ятий поверх; після того, як ми досить довго стукали, нам одкрила двері господиня. Вчора вона вперто мовчала, а сьогодні була втіленням фонтану красномовства, але з кількох слів ми зрозуміли, що вона розумово хвора. Не буду тих слів згадувати, від яких з очей моєї діпістки полилися сльози і вона панічно почала відступати.

Коли ми з усіма клунками, які мали закласти фундамент нового американського життя моєї новоприбулої, відступали вниз по сходах, ми зустріли господаря.

„Тікаєте?" спитав він. „Правда, з моєю старою не завжди можна договоритися."

Ми залишили клунки десь у крамниці і скоро знайшли другу кімнату (це Вам не Совєтський Союз, тут кімнат знайти легко). Моя діпістка скоро влаштувалась і тепер кваліфікується у виробленні надзвичайно красивих коробок на цукерки.

Були ще пригоди. Було немовля, яке, бідне, плакало у мебльованих кімнатах, граючи спонзорові на нервах, бо господині не люблять у своїх кімнатах ні дітей, ні котів, ні собак. Була одна діпістка, яка, щоб заповнити порожнє місце в скрині, поклала зверху порожню пляшку і тим зібрала у нюйорському порті митних урядовців, які прийшли дивитися на таке чудо, як зелена німецька *порожня пляшка*, імпортована до Америки.

Всі новоприбулі були завжди розгублені і налякані. Половина з них на третій день перебування в Ню Йорку говорила, що тут вони уже пропадуть навіки. Але згодом усі, як коти, ставали на ноги, всі віддавали борги (мені особисто, а не знаю чи ЗУАДК-ові) і деякі з них уже давно стали сами спонзорами, деякі, правда, сказали, що на це заняття ніяк „не мають часу".

З ЛИСТІВ ДО ЗУАДК

Містимо кілька уривків із велетенської кореспонденції, що її дістає централя ЗУАДК-ту, — по змозі не зміняючи ні мови ні правопису. Вони не закривають щирого серця декотрих авторів.

Редакція.

„ПАН КОМІТЕТ МАЮТЬ ДОБРЕ СЕРЦЕ..."

„Високошановани Пан Комітет. — Поважани Пане Повідомляю Вас що ми письмо від вас дістали і дуже гарно дякуємо бо ви так нас утішили що Пан Комітет мают таке добре і милосерне серце і хотять помочи і ми просили нашого господаря аби нас завіс на стацию і поідемо там де нам дали *пан* Комітет адрис а наш господар нас не хотів відвести а ми сами не могли їхати бо, на стацию далеко а також і троху багажу. А також наш господар сказав, що нас відвезе на АП-Кіль отже ми просимо Дуже і цілуємо ручки ушановани Пане Комітет Поможіт нам бутте такі добрі... А я молю Бога аби дав вам здоровля і сили помагати людям як добрий Тато Дітям Високоповажани Пан Комітет..." — А. С-ий, Кенеди, Форт Ворс, Тексас (березень 1951).

„Я ВЖЕ ЄСЬМ НА ДРУГІЙ ФАРМІ..."

„Шановний Комітет! Лист від Вас я одержав, за котрий щиро дякую, бо від Вас лист був для мене втішний. Перед Вашим листом ще був у мене чоловік з міста з Комітету, мені він незнаний, в моїй справі той пан говорив з моім Фармером, а коли вернув від мого фармера, то казав, що фармер більше платити не буде як 40 дол. і сказав, що як я не можу працювати за ті гроші, то я перейду до другого фармера, де буду більше мав плачено. Я вже єсьм на другій фармі, де маю 60 долярів місячно, а по двох місяцях буду мати 80 долярів, відповідне помешкання, деякі харчі, діти мають близько до школи. Я дуже щиро дякую, що Шановний Комітет так прихильно звернулися в моїй справі і знайшли мені ліпшу працю..." — В. Б-ш з родиною, Рипли, Оклагома. (Квітень 1951).

НЕВДАЛИЙ ЕКСПЕРИМЕНТ

„Шановний Пане Докторе! Сьогодні посилаю до Вашої канцелярії членську вкладку 5 долярів і дуже прошу зареєструвати мене, як постійного члена так довго, як довго триватиме Ваша дорогоцінна праця, допомога нашим нещасним скитальцям. Я стараюся якнайбільше вислати пожертв на різні українські інституції і орґанізації і допомогові і наукові і політичні і в той спосіб вони одержали вже близько дол. 1,000, а 18 марта я післав до ЗУАДК-ту 42 доляри і 22 центи як мій цілотижневий заробіток. — Поїм бажанням є служити грішми як не можу чим іншим, а знаємо, що гроші то лікарство всюди, всім і до всього.

ЧОМУ ЗУАДК?

(Закінчення зі стор. 3-тої)

лення української громади в ЗДА і піднесенням престіжу та поваги в с ь о г о американського. українства, — водночас люди навчилися також у відношенні до ЗУАДК-ту відділювати речі малі від великих.

Великою річчю ЗУАДК-ту є його і д е я, ідея української допомогової орґанізації, яка діяла б без обмеження континентами та яка свою діяльність пристосувала б кожночасно до потреб доби, завжди маючи на увазі — загальний національний інтерес. Очевидно, що при здійснюванні цієї ідеї були і є помилки. Очевидно, що у словах критики під адресою ЗУАДК-ту було і є чимало гіркої правди. Очевидно, що багато дечого діялось і діється (головно на терені Европи) такого, що робить злу кров і шкодить установі та що можна було б оминути. Це всі речі безспірні і нема ніодного члена Екзекутиви ЗУАДК-ту, який бачив би в минулому й сучасному цієї устнови самі світла без тіней. Але це речі малі в порівнянні власне з названою вгорі ідеєю, у порівнянні з уможливленням 21 тисячі українців приїхати до Америки, піднесенням престіжу українського імени в усьому тому світі, що його заторкувала і далі заторкує масова переселенча акція, з українською пропаґандивною акцією, що її перевів і далі переводить ЗУАДК. Кожну справу роблять люди і люди бувають різні та їхні діла не бувають бездоганні. Але там, де вся установа і вся її діяльність побудована на тривкій і животворчій ідеї, і самі люди і їхні заслуги чи промахи не є рішальні. Бо навіть люди можуть змінюватися, а установа залишиться, коли здоровою є ідея і коли здоровим є громадянство, пройняте здоровими ідеями.

І тому вся найпалкіша критика ЗУАДК-ту, що їй підлягав і підлягає ЗУАДК, як громадська установа під громадською контролею, не шкодить а лиш помагає цій установі, залишаючи незаторкненою живу і цілющу ідею, на якій спірається ЗУАДК. ЗУАДК не займається абстрактними ні теоретичними проблемами, його цілі є щораз устійнювані на точно означений недалекий час, він бореться за конкретні справи і діє наскрізь практично. І це переконує людей, це промовляє їм до сердець і до кишень. В оці два місяці керівники ЗУАДК-ту знову голосніше розкажуть широкій українській громаді в ЗДА про ці конкретні справи і про те, що досі зроблено та що ще треба зробити. І скільки на це треба гроша, без которого самі ґенії нічого не вдіють. І треба дійсно побажати ЗУАДК-тові, щоб йому вдалося знову відчинити двері до українських сердець і кишень і доказати того чуда, що ним було б одержання 100,000 долярів на рятування живих людей.



Харчівня ЗУАДКомітету на скитальщині в Европі. З неї користають щоденно сотні голодних. Американсько-українським обов'язком є подбати, щоб в тій харчівні ніколи не забракло ложки страви і шматка хліба для тих, що їх так дуже потребують.

ПОЖЕРТВИ НА ПИСАНКУ

які вплинули до Злученого Українського Американського Допомогового Комітету у Филаделфії від дня 1-го до 23-го квітня 1951:

Комітет влаштування „Українського дня" в Мінкеаполіс $135.00; — Анна Норт $50.00; М. Сокіл і Д-р А. Рудницький $25.00; Український Народний Дім, Джерзи Сіті, Н. Дж. $25.00; Шепеляк $20.00; Ст. Петер енд Пол, Українська Парохія Виллимантік $20.00; Анна Соломійчук $20.00; Тома Ферко $12.00; Іван Костинюк $12.00; Микола Гиш $11.10.

По $10.00 зложили:

Гаврило Анціборенко, Й. і М. Кочан, К. Войлюк, М. Олеярчик, Д. Євчук, К. Турянська, Микола Прегар, В. Грицько, Роман Зіцай, Михайло Дармопрай, Роман Карбівник, Василь Попович, Ілько Вачій, Володимир і Ярослава Галан, Михайло і Олена Конюх, Іван Витвицький, Александер Олексин, В. Павлюк, Федір Задорожний, Іван Казанівський.

По $5.00 зложили:

Андрій Стецько, Іван Сенько, Володимир Миронюк, Іван Загилкевич, Дмитро Висоцький, Трофим Штепа, Іван Кудима, М. Строчун, Ева Зенчук, Анна Сіренко-Ярий, Іван Якута, А. Кісломед, Василь Ваншуля, Р. С. Сочинський, Л. Старанчак, Осип Кочкодан, Степан Шуган, Микола Самійлів, Микола Масюкевич, Микола Лаба, С. Тоцьків, С. Оприсько, Михайло Ковальчук, Василь Саюк, А. Куземба, Михайло Волчанський, Олена Гловацька-Василєва, Андрій Прадищук, Микола Корсунь, Богдан Чеховіц, Софія Головка, Іван Головка, Павло Червоняк, Лев Миронюк, Павло Паркоменко, Юрій Луцишин, Теодозій Савків, Катерина Берків, Микола Чопик, Лев Макогін, Василь Пізник, Текля Демчук, Роман Паковський, Петро Задорецький, Михайло Лисогір, Евфрозина Формоза, Александер Хомин, А. Піщалко, В. Блящук, Остап Кузик, Микола Карпінич, Ніна Карпович, — Богдан Яворський, Оксана Яворська, Микола Яремко, Ілько Чвартацький, В. Федорович, А. Яременко, Іван Шкурко, Й. Ковецький, Константин Боковець, Зосим Дончук, Данило Марцик, Осип і Марія Марусяк, Іван Поритко, Михайло Дубас, Теофіль В. Бойчук, Іван Шаран, Анна Ящук, Василь Любицький, Іван Деркач, Йосиф Деркач, Федір Грауер, Яків Селезень, Петро Байко, Чимеренко, М. Фреік, Ф. Даценко, Е. Кондратюк, Микола Сідорський, Семен Ґомулка, Петро Гесса, Роман Лесик, Микола Гудзій, Дмитро Величко, Остап Котик-Стефанович, Василь Ратич, П. і Н. Андрусів, Борис Грінвальдт, Василь Вороняк, „Микола", Г. Анціборенко, Григорій Дацько, Г. І. Яремчук, І. Кривуша, Олена Штогрин, Михайло Рибак, Марія Рибак, Микола Кузик, Микола Велеста, Михайло Дерех, Дмитро Вавро, Теодор Дмитерко, М. Фемяк, Борис Базилевич, Микола Лехіцький, А. Капій, Демчук, Стефан Букай.

По $4.00 зложили:

Григорій Микитин.

По $3.50 зложили:

Григорій Лякатор, Микола Лучицький, Геральд Кравчук, НН.

По $2.50 зложили:

Михайло Губіцький, Володимир Несторович.

По $2.00 зложили:

В. Яніцкий, Микола Горбатевич, Ко[illegible]ар, Юліян Козяк, Е. Капустянська, Лаврентій Барицький, Петро Єдиорович, Г. Карач, Анна Мельник, Дехтярук, В Гнатків, Т. Озерчук, Василь Шеремета, М. Чолій, Т. Григоряк, Микола Наґорняк, Шишка, Петро Чижик.

По $1.00 зложили:

Михайло Данилюк, Дван Запсай, Роман Яримович, Степан Онуферко, Степан Гаврисько, Яків Красюк, Василь Чубатий, Микола Мондзек, Дван Окриські, В. Романюк, Р. Дурделя, М. Л. Пероґов, Марія Польче, Данилишин, Н.Н. (Рачестер), Н.Н. (Милвоки), Давид Сенько, Григорій Семененко, Йосиф Флис, Петро Тіцький, Андрій Перевізник, Й. Батюк, Степан Гаврищко, Сильвестер Костик, Дван Серант, Василь Граб, Олександер Йова, Павло Каплій, Михайло Допілька, Андрій Вовк, Едвард Сарамчан, Гриць Порохонько, Н. Купський, Микола Микита, К. Бойлюк, Павло Желтави, Анна Кшива.

І. Керницький

СЛІДАМИ ЧУМАКА МАМАЯ

Один з наших переселенців, що виїхав одним із перших транспортів до одної полудново-американської республіки, написав до одного з своїх друзів, який перебуває ще в одному з Ді-Пі таборів, — такого листа:

...І так, Дорогий Друже, я напитав собі нову батьківщину. Не дають нам вороги лукаві, збудувати державу на власній землі, то ми тепер скрізь по всьому світу будемо закладати Україну. Гадаю, що небавком, коли всі жиди згуртуються в Палестині, ми, українці, займемо в світі їхнє місце, як вічні скитальці та мандрівники.

Правду Тобі сказати — я сам не певен, куди нас завезли — до Уруґваю, Параґваю, чи до якої, прости Господи, Патаґонії. Тут, милий Брате, нічого не второпаєш у тій гемонській джунґлі, ніде не видко орієнтаційних таблиць, чи дороговказів, куди не глянь — споконвічний праліс, у якому ще людська рука ноги не поставила. А в тому пралісі звідусіль чатують на Твою бідну скитальську душу всякі тропікальні язви. А вже найгірше дошкулюють кокосові горіхи, що гойдаються на пальмах, а кожний завбільшки буханки хліба. Ота зараза гірша від бомби, бо перед бомбардуванням хоч сирена завила для остороги, а такий дідько летить тобі на голову без жадного попередження. То ще добре, що ми, в основному, народ твердолобий і нам то ніщо, але хто має м'яке, чи розм'якшене тім'я, хай таки сюди не пхається, бо січка з голови. А вже, скажім, всяке гаддя не таке загрозливе для здоров'я. Передучора, на той приклад, триметровий боа-інтроліґатор вкусив у литку тету Язичинську, і що ти подумав би — розтріскало гада в четверо! Та й москіти не такі страшні, я не проміняв би 10 москітів за одну порядну таборову блощицю. А в тім, на москітів, скорпіонів та всяку іншу ідовиту нечисть ми тут винайшли знаменитий протизасіб — стерту на табаку сумішку „гаферфльокенів" із сосю. Розтрясеш денебудь пучку цього пульверу — і вся комашня гине на пні в промірі півтори милі надовкола. Та й сама природа, точніше — рістня, не така вже ласкава для Тебе і гостеприємна, як наша, рідна: присядеш денебудь за кущем, за приватною потребою, то мусиш пантрувати, щоб не настромитися на кактуса.

В вже з мавпами — то справжня морока! Мавпа — це звір капосний і сильно злодійкуватий. Ти уяви собі, Милий Брате, яку штуку підвели нам бісові опудала:

Попрала дружина білизну та й розвісила на бамбусових тичках, — щоб пересохла. А що було саме полудне і жара бухала, як із крематорійної печі, вся наша челядь полізла в холодок і кропнула собі хропака. Само-собою — за розвішену білизну тутечки, під екватором, у серці дівичого пралісу, ми були безпечні і певні, що ніхто її не заіванить, як, непричком, зі стриху, чи шнурків на таборовому подвір'ї. Нараз — будить мене такий несамовитий писк і вереск, як би сто свиней і двісті чортів жерлися і кусалися всуміш. Зриваємося, протираємо очі — Господи — Батьку! — а наша білизна, наші сорочки, юбки, гальки і підштанки дістали руки і ноги і опинилися вже на зерховіттях пальм!

А то надлетіла хмарою мавп'яча сарана, розхапала нашу білизну і навтеки! Одна мавпа одягнулася в піджаму тети Язичинської, так що декому з нас могло здаватися, що це наша тета видряпалася на вершок пальми і виправляє тамечки всякі непристойні герці... А інша якась бородата потвора, немов би обермавпа над цілою чередою, затягнула мою вишивану сорочку, в якій я ще на першу еміграцію втікав, затягнула, шельма, та й парадує, ще й дурні міни робить, ніби кепкує з мене в живі очі!.. Тут нам, Милий Брате, і сміх, і плач при купі, білизна тут, у Патаґонії, це ж Тобі не фунт ізюму, тут таких фантів не зорганізуєш, ні в Суспільній Опіці не виканючиш... На щастя надійшов наречений моєї дочки Галі, пан маґістер Вулька, вчений чоловік, що покінчив школи. Він бистро збагнув повагу ситуації в повній її наготі, гаркнув пару слів по-еспанськи, і, що Ти подумав би! — чортові страшидла віддали нам усе наше шмаття, тільки один Гальчин нагрудник десь пропав. От що значить знання чужих мов на еміґрації!..

Отакі то, бачиш, трапляються в нас придибашки. Але в загальному, життя можливе і подекуди зовсім пристойне. Питаєш, чи варто сюди їхати?.. Раджу Тобі по-щирості — їдь, як у дим, не надумуйся ні хвилини, пакуй манатки і їдь! Але, на милий Біг, — не забудь привезти мені кусень мідяної рурки, по змозі, якнайбільше порожних бляшанок із консервів!.. Бачиш, тут, у нас, в Патаґонії, чи як її там, вдосталь усякого добра, цілі могили хлібних овочів, бананів, кокосів і всяких інших ананасів! Вони валяються, — гниють і йдуть внівець, бо місцева людність стоїть ще на низькому культурному ступні і не вміє використати якслід природних багатств країни. Ми обидва з моїм майбутнім зятем, паном маґістром Вулькою, йдучи слідами всіх визначних піонерів поступу та цивілізаторів, уважаємо справою нашої чести просвітити незрячих тубільців, і тому хочемо конче навчити їх робити самогон. Я вже придбав усе потрібне — є котел, черпак, — жінки зроблять заквашку, але як його роздобути в дівичому пралісі мідяну рурку?.. Як Ти мені її привезеш, так із два метри, то тим самим посунеш нашу цивілізаційну місію двісті кілометрів вперед...

А з тими бляшаними коробками є така справа: Тутешні уродженці, індіяни, караїби, чи як їх там звати, це народ вельми шикарний, що незвичайно любується у всяких прикрасах та оздобах.

Всі елеґантні пані і панове залюбки перетикають собі носи трицалевими цвяхами, а на вуха, губи й бороди насилюють металеві кільця, вістя з риби і тим подібну ґалантерію. Ми обидва з моїм майбутнім зятем, паном маґістром Вулькою, повели між ними роз'яснювальну роботу, і в короткому часі переконали їх, що всі їхні оздоби йдуть в розріз із духом нової моди і що згідно з модерними фасонами найкраща прикраса — це кольорова бляшанка з американської консерви!

І справді — у нас тепер бляшанка консерви — це найновіший крик моди, чар елеґанції! Місцеві красуні і їх прихильники день і ніч облягають нашу садибу, благають порожніх бляшанок, а в заміну таскають нам до хати оберемки артикулів широкого вжитку, як, от, м'ясиво, шкури, борошно, рибу. Особливим попитом втішаються коробки з сардинок по 6 унцій, бо їх жіноцтво насиляє на вуха — ніби то такі сережки. Натомість тутешні джентельмени носять однолітрові бляшані баньки з джусу, ніби такі циліндри, тільки, що без крисів. А вже намиста із старих заржавілих жилеток, то йдуть, просто, на вагу золота. Ти, милий Врате, лиш збирай та магазинуй таке барахло, а як прийде Тобі пора їхати за море, то бери хоч з половину корабля, зробиш кокосовий інтерес! А що, будемо церемонитись? Треба чарувати темну масу, минулися ті часи, коли то всякі чужі п'явки, гицлі і дурисвіти сиділи на спині нашому бідному дядькові, наживалися його працею ще й глумилися з нього і кілки на голові йому тесали. Тепер ми відіб'ємо собі нашу національну кривду, хоч на караїбах! Леґенда про „поштивого русина" мусить бути викреслена і перекреслена! Геть з психікою хлопа-нюньки і селепка!

Жду на Тебе, на мідяну рурку і на порожні бляшанки!

Що робить Гарвардський Університет?

Нераз це питання ставлять собі ті люди, яких цікавить проєкт досліджування підсовєтської дійсности, що його виконує тепер Гарвардський Університет. Дехто з них може й відгукнувся на заклик д-ра Лондона в українській пресі і його очевидно ще більше цікавить чи він зможе допомогти в згаданому проєкті. Дехто може й нетерпеливиться і починає сумніватися чи з того задуму щось вийде.

А всетаки, при сотій вулиці вест, в бюрі д-ра Лондона, йде безнастання праця над підготовкою проєкту. Яка ж це праця і чому вона забирає так багато часу?

Гарвардський проєкт оснований на науковому принципі, а в науковій роботі підготовлення матеріялу так само важне, як сама дослідна праця. Щодня напливають до бюра листи від людей, що хотіли б брати участь в інтерв'ю та розказати про свої переживання в Совєтському Союзі. Та на те, щоб зібрати всі дані про професію, вік, працю і т. п. даних людей, треба з ними нераз довго листуватися. Ціллю проєкту являється якраз добір людей, що репрезентували б всі народи, поневолені Москвою і всі верстви совєтського суспільства і які могли б змалювати якнайбільш докладно картину підсовєтської дійсности.

Тому в своїй підготовчій праці Гарвардський Університет п о с л у г о в у ється своїми зв'язковими — „контакт-менами", що точно обзнайомлюють бувших переміщених осіб з проєктом.

Так само багато часу присвячується на те, щоб опрацювати запитник дослідження. В ньому мусять бути всі ті питання, які допоможуть в інтерв'ю з бувшою переміщеною особою висвітлити все те, що відзеркалило б совєтську систему в усіх її подробицях. Багато досвіду в тій справі теперішній проєкт добув в раніших дослідженнях в Німеччині. Між обома дослідженнями є тісний контакт.

Питомою рисою проєкту є те, що при інтерв'ю не зраджується ані прізвища, ані адреси бувшої переміщеної особи. В усіх дальших записках це інкогніто буде зберігатися, тому що проєкт не цікавиться особами чи особистими справами як такими.

Перший, підготовчий стан праці проєкту доходить до закінчення. Д-р Лондон і його співробітники є мило вражені широким відгуком на свій заклик. За останні два місяці багато людей зголосилось, що вони готові допомогти в тій так важній студії. Більшість з них заявила, що вони роблять це не на те, щоб одержати скромну зрештою заплату за їхній труд, але тому, що вони бажають розказати правду про Совєтський Союз. Директор і робітники Гарвардського проєкту є певні, що при так широкій і щирій співпраці з боку колишніх п е р е м і щ е н их осіб, дальша робота проєкту піде швидким темпом. Незабаром почнуться інтерв'ю і тоді в розмовах на всі теми, що охоплюють життя в Совєтському Союзі, зустрінуться американські вчені з найкращими свідками історії.

Большевицька препарація клясиків літератури

(Закінчення зі стор. 2-гої)

листи, в яких поетка висловлює свої погляди на різні питання громадсько - політичного і літературного життя. Отже лист, в якому Леся Українка пише про студіювання „Капітала" Карла Маркса, здавалося б, повинен бути надрукований в III томі московського видання 1950 року. Але... цього листа нема... Чому? Тому, що в цьому листі Леся Українка пише не тільки про те, що вона „штудирує" „Капітал" Карла Маркса", але й про те, що „щось це нове Євангеліє їй не подобається". Леся Українка глузливо називає „Капітал" Маркса „новим Євангелієм" і при цьому насмілюється висловити свою неґативну думку, що це „нове Євангеліє" їй не подобається! От чому Гозенпуд не цитує цього листа, ось чому й серед листів, уміщених у III томі московського видання нема цього листа. Це ще один приклад пересмикування і препарації.

І нарешті в самому виборі творів панує певна тенденція замовчувати такі твори як „Оргія", а особливо такий твір як „Бояриня" з її виразною антимосковською тенденцією. Цих творів нема у виданнях 1946, 1948 і 1950 рр. В статті Гозенпуда „Театр Лесі Українки" (1946) про „Оргію" є тільки півтора рядка: „Тема вітчизни виразно звучить в „Оргії", хоч тут вона ще реалізована у звичному античному одязі". І все! А про „Бояриню" ні слова. А в статті Гозенпуда 1948 р. нема навіть згадки ні про „Оргію", ні про „Бояриню". В статті А. Дейча (1950) нема і згадки про „Бояриню", зате про „Оргію" написано, але тільки про сюжет цього твору і, звичано, зовсім не розкрито символіки цієї драматичної поеми. Проте Дейч все таки відзначив, що в „Оргії" „на першому місці стоїть національна боротьба" і що це свідчить про „кризу світогляду Лесі Українки". В українських виданях воліли краще зовсім обминути цей твір.

Та якби не препарували большевики Лесю Українку, її поезія навіть і в препарованому вигляді є гостра зброя в боротьбі проти національної, соціяльної і політичної неволі, проти насильства, деспотії і тиранії большевизму, бойове слово поетки не можуть знищити ніякі препарації і фальсифікації. І як Стебун не намагався використати героїчний образ дівчини - повстанки („Грішниця") для піднесення совєтського урапатріотизму, важаючи його праобразом Зой Космодем'янських, Ліз Чайкіних тощо, український читач вбачатиме в цьому творі праобраз відваги і саможертовности українських патріоток, що боролися в рядах українських повстанців і проти німецької і проти большевицької неволі та деспотії. А прочитавши в брошурі І. Стебуна підкреслену цитату з статі Лесі Українки про Мільтона: „Гірко поетам і письмовцям без вольного слова", кожен підсовєтський читач відчує тугу за вільним словом, якого ніколи не було в умовах большевицької влади. Отже ніяке препаруваня не допоможе! Бо вся поезія Лесі Українки: це голосний протест проти большевизму!

„Часи глухонімії не заглушать
Дзвінких думок, вони бринять,
бринять!"

ЗАКОРДОННІ ЖУРНАЛІСТИ ЗВІДУЮТЬ АМЕРИКУ

Ню Йорк. — Народи Европи в засаді стоять на боці Злучених Держав і підтримують американську політику на Далекому Сході, як про це висловлюються різні редактори, з-поміж групи 35 журналістів, які приїхали на відвідини літаком з Парижа. Вони приїхали в порозумінні з департаментом стейту для зазнайомлення себе з „кампанією правди", якої ціллю є подавати безсторонні й точні інформації про Америку по цілому світі. Серед них є редактори таких газет, як „Лондон Сондей Діспеч", „Ель Аграм" з Каїро, „Пайонір" з Лукнов в Індії, „Гобокер" з Тель Авів у Палестині, „Франс Соар" з Парижа. Вони об'їдуть промислові й культурні осередки для зачерпнення інформацій з першої руки.

З ТЕАТРУ

ЗАБРІХАНА МОРАЛЬ НА СЦЕНІ

Український Театр під дир. В. Блавацького: Джан Б. Пристлі: **„Прийшов Інспектор"**, п'єса на три дії. Премієра у Вашинґтоні, потім у Филаделфії.

Проблема забріханої моралі існує так давно, як існує людський рід, а цікавляться нею мудреці і письменники від часу, коли почалися цікавитися людськими слабостями. І нема, здається, такого історика літератури, який зумів би вичислити всі твори, присв'ячені цій проблемі в різних письменствах. Тема особливо принадлива для драматургів. Від Аристофана почерез Молієра і Шекспіра і нашого Винниченка („Брехня" і ін.) і польську Ґабрієлю Запольську („Моральність Пані Дульської") — без числа і міри п'єс, пошитих насправді з тієї самої матерії, проте використаної у залежності від хисту і глибині автора. Джан Бринтон Пристлі — це один із чолових сучасних англійських романописців і драматурґів, що своїм нахилом п'ятнувати забріхання суспільних відносин і родинної моралі та проповідувати поступ соціяльних ідей, пливе в одному річищі і з англійським Бернардом Шовом і американським Синклером Луїсом.

Родина багатого англійського доробкевича - фабриканта, що її всі члени були переконані у своїй непомильності й досконалості, поки „прийшов інспектор", звичайний собі інспектор поліції, і в розмовах, що тягнуться три дії, розбив у дребезґи і родинну ідиллю і її моральну забріханість. Ультраморальна родина, що її єдиною, здавалось би, журбою є бажання батька дістати шляхетський титул, — на шпилі щастя, коли резпещена донька заручується з сином власників великої конкуренційної фірми, та ще й високого шляхетського роду. У цей радісний момент грім вдаряє в родину: показується, що кожний її батько, мати, син, донька і будучий зять, зробили окремо і незалежно один від другого кривду одній дівчині, що під вантажем усіх цих кривд разом — кінчає самогубством. Всі виконують лише „свій обов'язок", або потурають „невинній" забаганці і всі роблять свинства, одно більше другого. Чудово збудована суцільна драма, що її „єдність часу і місця" настільки досконалі, що це могла б бути одноактівка: кожна наступна дія починається там, де кінчається попередня. У цих трьох діях, що представляють дію трьох годин одного пізного вечора в домі того фабриканта, так знаменито заплутаний вузол інтриги, що глядач з найбільшою напругою жде його розплутання. Автор робить йому несподіванку. Він ставить у сумнів реальність постаті поліційного інспектора і цим в наскрізь реалістичну драму вносить елемент містики: це не інспектор, а живий докір совісти, який зголошується до голосу. Цікаво, що обоє діти, син-пиячина без життьових скрупулів і пуста химерна донька, під впливом того докору совісти перероджуються і стають фронтом проти батьків, що думають лише про назверхній скандал і прикрощі, а не про свою вину, про свій гріх. Таким чином автор заторкує не лише проблему моралі і нездорових суспільних відносин, але й проблему самої совісти. Коли донька, прозрівши, кається і стає речником здорового розуму, то „недійсний" інспектор поліції, виголошує, як надокучлива совість, філософські сентенції, зрештою — без шкоди для темпа акції.

Добре закреслені, чіткі, виразні характери, включно з характером неприсутньої на сцені дівчини-самогубки. Нема теж накопичення лише чорних рисок вдачі, нема протиставлення білих типів темним, бо насправді єдиним білим типом є ота нещасна неприсутня жертва. Тим більше враження дійсности, що це живі люди з нашої дісности, де в кожній людині є добрі й погані риски.

Це яскраве накреслення вдач облегшує виконавцям їхню ролю. Центральна постать інспектора Гула, — строга, сувора, різка — знайшла в дир. В. Блавацького (він же режисер) знаменит. інтерпретатора, дарма, що ми радили б йому характеризуватись: це необхідно, коли виступається в різних ролях і завжди майже перед тією самою публикою. Взагалі всі виконавці грали дуже добре, може на перше місце треба поставити п. Пінота-Рудакевича в ролі Еріка, сина-пиячини. Шашарівський був і в масці і грі і міміці новобогатченкомкаботином, самозакоханим, хапчивим на гроші і почесті, таким, яким був Пристлевий Артур Бірлинг. Його дружина, Сибілла, (пані Степова), подібна як дві краплі води, до свого чоловіка, однаково пуста й однаково сліпа на духовість власних дітей, — знаменито відіграна сцена підчас допиту інспектора. П-на Дичківна (донька Шила) — була дійсно гарною, розпещеною навпівгістеричною панянкою, яка на очах стає іншою, ліпшою, — вона зуміла стати, поруч з інспектором — центральною постаттю на сцені і в родині. Вибір п. М. Солтиса до ролі елеґантного молодого шляхтича-фабриканта, зводника дівчат, не був правильний, проте він, у ролі Геральда Крофта, старався додержати кроку іншим виконавцям. Маленька ролька Едни припала п-ні Кульчицькій.

Наприкінці кілька слів під адресою перекладу, що його зладив М. Понеділок: дуже жаль, що перекладчик, сам наддніпрянець, не дав справити переклад галичанинові, щоб той вичистив текст із недопускальних польських „галицизмів" („що його обходить", в розумінні „цікавить" і т. п.).

Підсумок: Знаменита п'єса знаменито грана. Віє від неї подихом новітньої драматурґії і має прикмету найкращих літературних творів: примушує глядача думати про заторкнені проблеми і після виходу з театру.

Іван Кедрин.

З ЖИТТЯ ГРОМАД І ОРГАНІЗАЦІЙ

ШІКАГО, ІЛЛ.

Найближчі імпрези.

1. В днях 5 і 6 травня ц. р. загостить до Шікаґо славнозвісна Українська Капеля Бандуристів під мистецьким проводом відомого дириґента п. Володимира Божика. Капеля виступить два рази в Авдиторії школи Шопена, в північ. частині міста, при вул. Райс і Оклей.

Сподіємось, що українське громадянство масово заповнить залю, щоб налюбуватись милозвучними тонами нашого національного інструменту та високомистецьким виконанням українських народних мельодій — нашою Капелею.

Пригадуємо теж нашому громадянству, що виступи Капелі є рідкою нагодою показати знайомим американцям своєрідні якості українського музичного і вокального мистецтва у найкращому виконанні.

Тому треба кожному з нас подбати про те, щоб якнайбільше цих американців послухало виступів цієї Капелі, бо це є один з найуспішніших засобів пропаганди української справи.

Виступ Капелі в Шікаґо відбудеться під фірмою Ліґи Американців Українського Походження.

*

2. Дня 13 травня ц. р. відбудеться при українських церквах „День Матері".

*

3. Дня 20 травня ц. р. українці Шіґаґа візьмуть організовану участь у маніфестації „Ай ем Емерікен-Дей". Українську частину цієї маніфестації організує Ліґа Американців Українського П о х о д ж ення. Цього дня члени українських організацій та інші громадяни зберуться з національними прапорами і відзнаками ріг вул. Райс і Оклей та звідтам підуть походом до школи Шопена, де відбудеться промова і Концерт.

4. Дня 27 травня ц. р. відбудеться врочиста Академія з приводу 30-ліття існування Українського Вільного Університету на чужині. Чистий дохід з цієї імпрези призначений на допомогу цьому Університетові і нашим науковцям.

5. Дня 3 червня ц. р. відбудеться жалібна Академія у 25-ліття вбивства Шварцбартом Головного Отамана Симона Петлюри. Про цю імпрезу ширше буде повідомлено пізніше.

6. Дня 15 липня ц. р. відбудеться „День Українського Народного Союзу в Шікаґо".

Пресова Комісія Ліґи А. У. П.

НЮАРК, Н. ДЖ.

З мистецького життя.

Завдяки обставині, що в Нюарку, в Українській Централі, є саля зі сценою на всякого роду імпрези і помістити може приблизно 800 осіб, Нюарк, один з більших осередків української еміґрації в ЗДА, від якогось часу став заразом головни осередком українського мистецького життя.

Туди приїзджають театри, хори на гостинні виступи: м. і. в дні 11. 2. 1951 р. театр-студія під керівництвом реж. Й. Гірняка і реж. О. Добровольської виставив пєсу: „Лісову пісню", драму в 3 діях Лесі Українки. Про фахову оцінку гри мистецького театру не приходиться більше повторяти чи доповняти до цього, що ми вже читали на сторінках нашої преси. Гарною грою і оформленням сцени у цій п'єсі театр стягнув численну публіку не лише з Нюарку, але також з найдальших околиць стейту Н. Дж., а навіть чимало гостей з Ню Йорку. Понад 100 осіб відійшло від каси без квитків. Вистава пєси залишила по собі незатерте враження.

В дні 18. II. 1951 р. загостив до Нюарку чол. хор „Ватра" під керівництвом проф. Л. Туркевича. Та сама саля вдруге була вщерть виповнена слухачами не лише з Нюарку і околиці, але теж зі самого Ню Йорку, які привітали хор за його гарне виконання пісень гучними оплесками.

В дні 25. II. 1951 р. ансамбль оперних і драм. артистів під управою п. Ю. Кононіва виставив в тій самій салі відому оперету І. Котляревського: „Наталка Полтавка" з п. Мозговою в титуловій ролі. Саля була вщерть виповнена цим разом переважно старими еміґрантами, у яких чудова гра артистів у неодного слухача викликала сльози на очах, бо мимоходом пригадались недавноминулі гарні роки побуту в рідних селах та містах української землі.

Гість.

„Голос Америки" про українське жіноцтво в ЗДА.

„Голос Америки" в своїй українській програмі передав минулої неділі м. і. таке повідомлення:

В Злучених Державах Америки існує кілька українських жіночих організацій. Сьогодні „Голос Америки" передасть розмову свого кореспондента з головою Союзу Українок в Дітройті, Іриною Козаченко та промову заступниці голови Об'єднання Українських Жіночих Організацій Америки до українського народу з нагоди міжнародного З'їзду жіноцтва, що недавно відбувся в Атенах, у Греції.

Скажіть, будь-ласка, п-ні Козаченко, як називається ваша організація та яка її мета.

Я є членкою Союзу Українок, по-американськи — Юкреніен Нешенел Віменс Ліґ оф Америка, який є зачартерований у Вашинґтоні. Ми маємо 56 відділів і працюємо для гуманітарної, просвітної і культурної справи.

А кого саме об'єднує ця жіноча організація?

Наша організація об'єднує українських жінок різних поглядів, як політичних, так релігійних, за виїмком комуністок.

Цікаво, чи у вашій організації є молодь?

Наша організація приймає і старших і молодших членок. Тепер ми маємо молоді відділи. і ми стараємося, щоб вони йшли нашими слідами. Але ми їх не примушуємо, бо вони мають свої, інші ідеї, інакше розуміють свою працю. Отже ми даємо їм волю працювати, як хочуть. Але вони належать також до федерації і беруть участь у святах, як потрібно.

—o—

Послухайте тепер промову заступниці голови Об'єднання Українських Жіночих Організацій Америки, Стефанії Галичин, яку вона сказала в Атенах з нагоди міжнародного з'їзду жіноцтва.

Я, Стефанія Галичин, представниця від Об'єднання Українських Жіночих Організацій з Америки, говорю до вас з Атен, Греція, з конвенції жіноцтва світу.

Дорогі земляки і слухачі! Залізна заслона, яка відділює світ Москви, світ терпінь, невільництва і мук від світу демократії, свободи, справедливости, є тою причиною, що на сьогодняшній конвенції жіночих організацій з цілого світу нема представниці з України. Вона не могла прийти і сказати жіноцтву всього світу про їх життя і їх неволю, про терпіння України. Бо вони замкнені в неволі, а її сорокап'ятимільйоновий український народ поневолений безбожними силами Совєтської Росії.

Я, вільна громадянка Злучених Держав Америки, українського походження, маю честь і шану бути присутна на цій міжнародній жіночій конвенції і говорити до вас з вільної землі Греції.

Мені, як представниці від Об'єднання Жіночих Організацій Америки, припала велика честь зложити привіт цій конвенції жіночих організацій.

Мені дуже приємно, що міжнародна організація поставила собі за ціль працювати для справедливого порозуміння і миру всіх народів. Таке порозуміння мусить прийти в новому світі, новій генерації, де всі народи світу всіх національностей будуть жити в мирі. Щоб мир міг бути, то в перші мірі кожний народ мусить мати свою волю і незалежність. Так думали жінки, основуючи цю жіночу організацію 63 роки тому. Сьогодняшні резолюції, які вони ухвалили, дуже подібні до тих, з якими вони створили цю організацію. З тою різницею, що сьогоднішня резолюція є щоби жіночі організації світу допомагали Об'єднанним Націям, бо Об'єднані Нації мають на меті встановити мир і добробут у цілому світі.

З того місця бажаю, щоб жіночі організації цілого світу допомогли знайти зрозуміння і поміч для українського народу, щоб у скорому часі Україна засіла, як незалежна і самостійна держава між вільними державами всіх народів.

З ЖИТТЯ ГРОМАД І ОРГАНІЗАЦІЙ

БЕЙОН, Н. ДЖ.

Шевченківське Свято.

Рік-річно українська католицька парохія віддає шану найбільшому ґенієві і пророкові України — Т. Шевченкові. Теж і цього року скріплена новими еміґрантами — зійшлась вона 18 березня у церковній галі, щоб спільно „помянути не злим, тихим словом" нашого ґенія. Після відкриття свята о. С. Маланяком, мішаний хор „Боян", під управою учителя Миколи Кормелюка, відспівав американський гимн (сольо п. В. Драґанчук), Заповіт, Сонце заходить, Геть вороги з України, Гей за морем. Поодинокі пісні були переплітані деклямаціями, а саме: Лічу в неволі (С. Гупаловська), Розрита могила (п. Гізь) і Юродивий (М. Букшований). Найбільш ефектовною точкою цього ж свята була присяга шкільної дітвори (в народних строях — хлопці ці шаблями в руках) нашому Кобзареві, що йтимуть за його наукою.

Змістовно-глибокий реферат виголосив місцевий учитель п. Микола Кормелюк.

Присутні на святі, зложили на допомогу Воюючій Україні $50.30.

Свято закінчено національним гимном.

Учасник.

ДІТРОЙТ, МИШ.

Перші сходини Н. Т. Ш.

Дня 7 ц. м. в залі Інтернаціонального Інституту (2421 Іст Гренд Блвд.) відбулися тут ширші сходини української громади, скликані дітройтською клітиною Наукового Т-ва ім. Шевченка. Схокини були присвячені „обміркуванню питання завдань української еміґрації супроти української науки".

Сходинами проводив проф. д-р І. Розгін, дійсний член Н. Т. Ш., а реферати виголосили: проф. д-р М. Дольницький, також дійсний член НТШ, на тему: „Сучасні завдання української науки", та звичайний член НТШ, інж. А. Мілянич на тему: „Наші завдання супроти української науки".

Збори вшанували повстанням з місць та однохвилинною мовчанкою пам'ять недавно - помершого великого українського вченого, бл. п. проф. Дмитра Дорошенка.

Останній доповідач запропонував вибрати Комісію для доповнення дітройтських публичних бібліотек українськими творами; подбати про лекторат української мови і літератури при університеті в Дітройті; зібрати датки на цілі Н. Т. Ш.; вписатися в члени Н. Т. Ш. (спомагаючим членом НТШ стає кожна особа чи установа, вплативши $15); замовити собі „Енциклопедію Українознавства"; зафондувати „Енц. Українознавства" до публичних бібліотек; заплатити друк хоч одного числа „Енциклопедії Українознавства" ($800).

По дискусії, в якій взяли участь: п. п. Блащук, Шустакевич, Колодій, д-р Цан і інші, вибрано Комісію для доповнення бібліотек у складі п. п. Колодій, Шустакевич, д-р А. Марітчак і Гузіль, також проф. Марковський.

Частина приявних вписалася в члени - прихильники Н. Т. Ш.

Зібрано понад $70 як даток для НТШ.

Я.

ЧЕСТЕР, ПА.

Академія в честь Тараса Шевченка.

Українська честерська громада за почином Т-ва „Самопоміч", при співучасті шкільних дітей парохіяльної школи при церкві св. Духа та місцевої станиці українського пласту, влаштувала в дні 8 квітня ц. р. академію в честь безсмертного ґенія і пророка Т. Г. Шевченка.

Академію цю можна назвати справедливо величавою та рідкісною, як щодо різноманітного змісту, так теж і високо мистецької форми.

Належить з радістю підчеркнути, що велика саля укр. кат. горожанського клюбу, де відбулася Академія, була заповнена вповні (около 300 осіб), а рівнож чимало гостей із-за браку місця, стояли на коридорі.

Поміж присутніми була молодь, були і сивоволосі старики, перші українські піонери в Честер що прийшли громадно віддати шану нашому дорогому батькові Тарасові.

На зміст Академії зложились виступи хорів „Самопомочі" і шкільних дітей, промова, деклямації та виступ українських пластунів з окремою точкою.

По відспіванні мішаним хором „Заповіту", і глибоко змістову святочну промову виголосив парох о. Збир, що недавно прибув до нашого міста.

Бесідник, зупиняючись довше над причинами увяз'нення Шевченка, проаналізував докладно значіння цеї великої постаті в житті нашого народу. Поява Шевченка та його невмирущої поезії, збудила наш нарід з довголітнього, невільничого сну і двигнула його до висот зрілої Надії, продовжав бесідник.

Закликом до сильної і непохитної віри в скоре здійснення Ідей, які оспівував і за які терпів Шевченко, закінчив о. Збир свою гарну промову.

Вокальну частину Академії заповнив виступ хору Т-ва „Самопомоч", що під керівництвом п. В. Корчинського відспівав три пісні і виступ хору шкільних дітей, під керівництвом п. Я. Збирової.

Хор „Самопомочі", хоча недавно зорганізований, здав іспит зрілості і всі три пісні виконав по мистецьки. Теж хор шкільних дітей відспівав дуже вміло три пісні: „Реве та стогне", „Поклін Тобі Тарасе" і „Садок вишневий". Петро Кізюк, учень місцевої парохіяльної школи віддеклямував чутливо поему „Іван Підкова", а п. З. Кандюк поему „І виріс я на чужині" і п. Я. Збирова поему „Неофіти".

Хоч усі деклямації були на високому рівні, проте обі жіночі деклямації п. Кандюк і п. Збирової заслуговують на окрему згадку. Виголошування, дикція і рухи декляматорок були дійсно імпозантні.

Наприкінці концерту гурток пластунів улаштував інсценізацію поеми „Розрита могила". При відповідних світляних ілюмінаціях та окремо прикрашеній сцені гурт пластунів проводить у стіп Матері-України (Кандюк) гуртову деклямацію Розритої Могили.

Свято закінчено відспіванням національного гимну.

Дохід з добровільних жертв в сумі $95 призначено на національні цілі.

Волод. Сиг.

КАНАДІЙЦІ ОСТЕРІГАЮТЬ ВИДАВЦІВ ПЕРЕД НЕДОСТАЧЕЮ ПАПЕРУ

Ню Йорк. — Роберт Фовлер, предсідник Товариства Газетних Матеріялів Канади, остеріг Американське Товариство Видавців Газет, що канадійці не будуть постачати газетного паперу до ЗДА, якщо тут буде встановлене обмеження на ціни газетного паперу. Водночас канадійці прохають американців звернути увагу на інші заприязнені країни, які потребують паперу з Канади, щоб їм допомогти при видаванні газет. У зібранні А.Т.В.Г. бере участь 1,200 газетних видавців, редакторів і виконуючих урядовців. На вчорашнім засіданні прийнято одноголосно резолюцію з протестом проти закриття щоденника „Ля Пренза" арґентинським урядом.

У письмі до зібраних видавців Милард Калдвел, федеральний адміністратор цивільної оборони, заявив, що Росія має повно атомових бомб, щоб перемінити в порох американські міста, тому газети повинні перевести виховну кампанію населення ще перед нещасдям.

ВОЯК УКРАЇНЕЦЬ ОПИСУЄ ЖИТТЯ В СОВЄТАХ

Бостон. — Щоденник „Бостон Дейлі Гловб" поміщує розмову з Володимиром Напурко, який, як один із недавно прибувших іміґрантів зі скитальщини, вступив до армії Злучених Держав. У довшій статейці репортер Нат Клайн переповідає переживання Напурка як колишнього жителя Західної України який попав був у большевицьку тюрму, де було повно трупів. Як син професора мов у львівськім університеті Напурко подає вичерпні інформації про муки українського народу, про його визвольну боротьбу і про життя українських втікачів або вигнанців у німецьких таборах.

ВЕЛИКІ ВІЙСЬКОВІ ТРАНСПОРТИ ИДУТЬ ДО ФРАНЦІЇ

Ню Йорк. — Сотні тон військового матеріялу для оборони Західної Европи навантажено на корабель - літаконосець Діксмюд, який саме відплив з військового причалу на Статен Айленд. Корабель має містоти 15,000 тон, а його вантаж обіймав такі різнородні вироби, як амуніція для крісів малого калібру та воєнні тенки Шермана, ваги 45 тон. Інші матеріяли були запаковані в скринях, а їх змісту не виявляють. Капітан французького корабля сказав, що транспорт є одним з чергових транспортів, які відмуваються на підставі Програми Взаємної Допомоги для Оборони з 1950 р. Після настановлення ген. Айзенгавера, командантом европейських оборонних сил транспорти до Франції приспішено, щоб можна в час озброїти армії.

ПАРАДА ЛЬОЯЛЬНОСТИ

(Закінчення зі сторони 1-шої)

ґанізації з Бронкс, Група зі Стетен Айленд;

5-тий відділ: оркестра, прапори, голови організацій, ООЧСУ, Студентська громада, — СУМА, ПЛАСТ, ОДВУ, Л. М. Клюб, ДОБРУС, Політв'язні, Хор Думка, Самопоміч та інші організації новоприбулих.

6-тий відділ: Парафія св. Володимира: оркестра, священики, прапори, голови організацій, церковний хор, Братство св. Володимира, шкільна дітвора, Дочки України, Клюби Молоді, парафіяни, Відділ 204 УНС, Т-во Перемишль.

Впорядчиками на Параді будуть Гнат Марчак і Володимир Хоміцький.

Маніфестаційний Комітет закликає всі товариства і організації, щоб на Параду вони прийшли з прапорами і в униформах, якщо їх мають. Жіночі організації і жінок та дівчат закликається, щоб по можности прийшли в національних строях.

У зв'язку з Парадою Маніфестаційний Комітет мав цілий ряд грошевих видатків і тому прохається поодинокі організації і Т-ва, щоб на ту ціль вони зложили відповідну вкладку, пересилаючи її на адресу Українсько - Американських Ветеранів при 59 Ст. Маркс Плейс. Н. И.

● 6,000 канадських вояків, які перебули вишкіл в американських бараках у Сієтл, у стейті Вашинґтон, виїхали на війну до Кореї. Вишкіл відбувся впродовж п'ять місяців.

● Триґве Лі, генеральний секретар О. Н., відбув в Анкарі довшу конференцію з турецьким президентом та іншими державними мужами.

ТАРЗАН, ч. 2581. Готовий до діяння.



Це не було місце для боротьби за життя. На одному боці підносилася скеля стіною вгору, на другому отворила пропасть свою пащу.

Вкінці вістря ножа дійшло до хребта. Медвідь задеревів, а Тарзан зіскочив з хребта в хвилилі, коли стерво падало з канту.

Тарзан звинув свою линву і помандрував назад на відшукання лука і хлопця. Обійшовши збіччя, він натрапив на юнака, що ніс лук. На вид Тарзана хлопець відкинув зброю і приготовився до оборони.